

BRØNSHØJ-HUSUM
LOKALUDVALG

Bydelsplan for Brønshøj-Husum

2017-2020

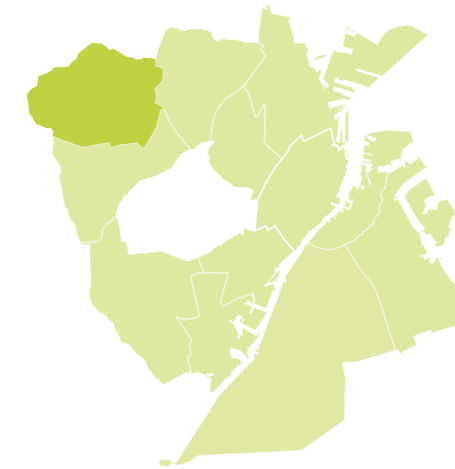

Foto: Kurt Lønstrup

Foto: Kurt Lønstrup

BYDELSPLAN FOR BRØNSHØJ- HUSUM

Redaktion:

Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Layout, kort og illustrationer:

Københavns Kommune

Økonomiforvaltningen

KKdesign

Fotos:

Se de enkelte fotos

Forsidefoto: Kurt Lønstrup

Foto: Kurt Lønstrup

Foto: Kurt Lønstrup

Forord

af lokaludvalgets formand

KÆRE LÆSERE AF DENNE BYDELSPLAN

Med denne bydelsplan, som er den tredje af sin slags, slår Brønshøj-Husum Lokaludvalg et slag for fællesskabet i bydelen. Vi bor i en dejlig bydel, men der er stadig plads til forbedring. I bydelsplanen beskriver vi som lokaludvalg vores visioner for Brønshøj-Husums udvikling de næste fire år. Vi efterspørger samtidig borgernes fortsatte aktive medvirken til at bydelen giver plads til forskellighed blandt borgerne og udviser gensidig respekt.

Lokaludvalget ønsker, at Brønshøj-Husum skal være en levende, sammenhængende, grøn, sund og tryk bydel. I arbejdet med bydelsplanen har vi udvalgt en række indsatser, der har potentiale til at virkeliggøre denne vision. Vi har gennem vores dialogarbejde mødt stor opbakning til vores udvalgte "fyrtårne" for bydelen. Naturligvis er der andre indsatser, vi også kunne fokusere på. Har man som borger i bydelen idéer til sager, som Lokaludvalget bør arbejde med, er man altid velkommen til at henvende sig til os.

Det har været spændende at arbejde med bydelsplanen. Vi har brugt lejligheden til at etablere nye netværk og at samles om den fælles interesse at skabe en bedre bydel. Vi vil gerne takke for idéer, holdninger

og engagement fra bydelens borgere i processen med at lave bydelsplanen. Lokaludvalget vil fortsat lytte til borgernes ønsker og opfordrer til fælles ansvarstagen for Brønshøj-Husums udvikling. Vi tror på, at borgerne i Brønshøj-Husum kender bydelen bedre end mange politikere og embedsmænd, og derfor skal borgerne høres, inden kommunen træffer beslutning om lokale forhold. Sammen kan vi skabe en endnu bedre bydel.

Erik Fisker,
Formand for Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Forord

fra Københavns Kommunes Overborgmester

Flere og flere vil bo i byen, og rigtig mange vil være med til at gøre København til den bedste by at bo i. Derfor er det en stor fornøjelse at se de færdige bydelsplaner 2017-2020. Lokaludvalgene har lagt et stort arbejde i hele processen. Jeg vil gerne takke for den store indsats og for de mange borgerinddragende aktiviteter, som udvalgene har stablet på benene, og endeligt for de meget fine resultater.

Bydelsplanerne er et udtryk for de 12 bydeles særlige identitet og københavnernes store engagement i deres by. Lokaludvalgene og byens borgere har vist stor kreativitet og idérighed i drøftelserne af bydelens fremtid. Bydelsplanerne er et rigtig godt eksempel på, at nærdemokrati og borgerinddragelse er bærende i arbejdet for at gøre København til en endnu skønnere by for alle københavnere.

Brønshøj-Husum lokaludvalg har mange vigtige visioner for bydelen, der har udmøntet sig i otte spændende byudviklingsindsatser. Indsatser, der på bedre vis vil udnytte grønne arealer til skønne rekreative opholdsrum og favne visionen for en tryggere bydel. Jeg finder det også meget positivt, at lokaludvalget lægger stor vægt på at sikre en sammenhængende bydel og skabe fællesskaber. De otte indsatser udmønter sig i interessante tiltag, der

kan være med til at understøtte møder på tværs af forskellige personlige baggrunde og blive samlingspunkter og attraktioner for byens borgere.

Med bydelsplanerne får Københavns Kommune sammen med lokaludvalgene også mulighed for at nå nogle centrale målsætninger, eksempelvis ved at indarbejde tiltag i planerne, som skal øge trygheden og sikre, at København er en mangfoldig by med plads til alle. Samtidig får Borgerrepræsentationen og forvaltningerne i Københavns Kommune uvurderlig indsigt i lokalområdernes unikke kendetegn, udfordringer og potentialer. Lokaludvalgene er en betydningsfuld kilde til at finde løsninger på lokale udfordringer, og københavnernes ønsker og drømme for deres bydele er med til at vise retningen for kommunens arbejde, og på den måde kan vi i fællesskab sikre, at København fortsat er en af verdens bedste byer at bo og leve i.

Mange tak for indsatsen og de flotte resultater, vi glæder os til at bruge dem i vores arbejde for et bedre København.

Frank Jensen
Overborgmester

Indhold

8	Brønshøj-Husums egenart, potentialer og udfordringer
14	Vision for Brønshøj-Husums udvikling
16	Status siden sidste bydelsplan
20	Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram
28	Brønshøj Vandtårn og Kulturaksen i Brønshøj
32	Husumparken
36	Bellahøj Friluftsscene
40	Husum Bypark
44	Naturpark Utterslev Mose og Naturbyen
48	Tingbjerg-Husum – et byområde i udvikling
60	Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler
62	Forvaltningens høringsvar til bydelsplanen

Brønshøj-Husums egenart, potentialer og udfordringer

Brønshøj-Husum er en mangfoldig bydel, med fire karakteristiske byområder: Tingbjerg, Husum, Brønshøj og Bellahøj. **Bellahøj** har sit særlige udtryk med de ikoniske højhuse og udsigten ind over København, de grønne områder omkring husene og den store park, hvor kommunens eneste amfiteater ligger. **Brønshøj** er overvejende et område med en- og to-families villaer og rækkehuse, med smalle private veje og fælles private grønne arealer og kolonihaver. Rytterskolen, Brønshøj Torv og den gamle Brønshøj Landsbykirke vidner om områdets landsbyfortid. **Husum** er bydelens boligmæssigt mest blandede område. Her findes både private villaer, rækkehuse, kolonihaver, karrébebyggelser med både alment og privat byggeri samt andelsboligforeninger. **Tingbjerg** rummer til gengæld et helt ensartet gult almennyttigt murstensbyggeri placeret smukt i et stort grønt område lige ned til Utterslev Mose og det gamle fæstningsanlæg Vestvolden, men er trafikalt og fysisk afskåret fra resten af bydelen. Hvert af disse forskellige byområder har placeret en folkeskole i sin midte. Husum har dog to skoler. Alle skolerne er nyrenoverede eller står foran renovering, og tilgangen til skolerne er stigende.

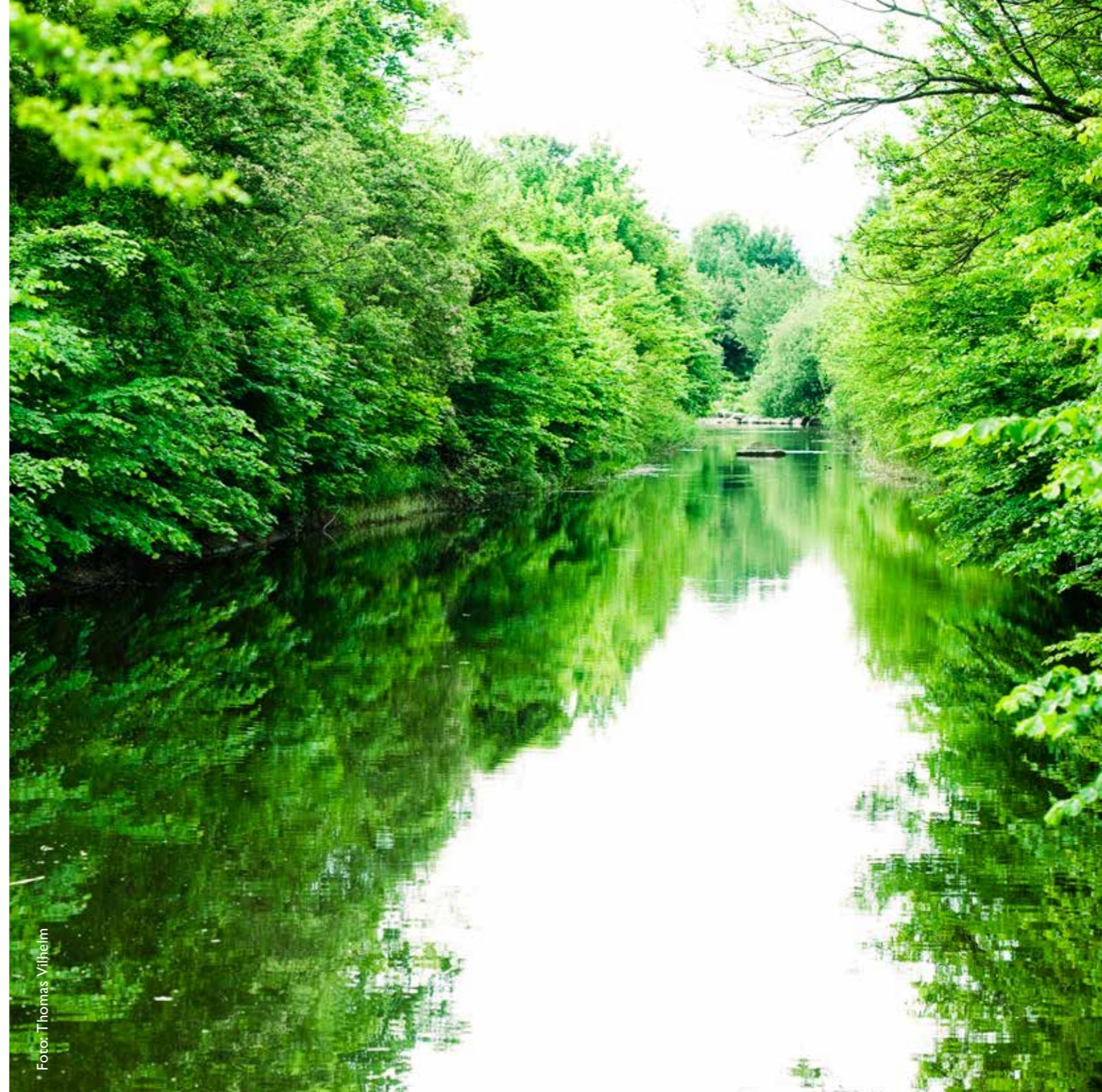

Foto: Thomas Vilhelm

Pr. 1.-1.-2017 er der bosat omkring 44.600 personer i bydelen. Brønshøj-Husum er attraktiv for børnefamilier, som i stor stil slår sig ned i bydelen, tiltrukket af de mange grønne områder. Sammenlignet med den gennemsnitlige aldersfordeling i hele København, har Brønshøj-Husum mange ældre borgere, som med tiden vil få brug for nye initiativer, der kan sikre en tryk alderdom. Til gengæld bor her færre unge i alderen 20-30 år end i mange andre bydele, hvilket kan ses i sammenhæng med fraværet af erhvervsskoler og videregående uddannelser i bydelen.

Brønshøj-Husum har i mange år været anset for en færdigudviklet bydel med ringe plads til udbygning. Med det nye pres på boliger i København har politikerne fået øje for de områder i bydelen, der med fordel kan gentænkes og anvendes på nye måder til gavn for forskellige aldersgruppers behov. Vi står derfor i de kommende år foran større byudviklingsprojekter på Bellahøj, i Husum Nord og Tingbjerg, ligesom der er potentiale for udvikling langs Frederikssundsvej.

POTENTIALER

Brønshøj-Husum er den bydel i København, der har næstflest grønne områder kun overgået af Amager Vest. Vi har en enestående flora og fauna i et stort antal moser, kanaler, søer og parker. Vestvolden i Husum, Utterslev Mose og Kagsmosen i den vestlige del af bydelen har et sammenhængende vandmiljø, som er helt unikt. Da mange af naturområderne, fx Utterslev Mose og Vestvolden, ligger tæt på nogle af de områder, hvor der er sociale problemer, er det oplagt at inddrage disse områder i initiativer der kan være med til at styrke sundheden og skabe social sammenhængskraft og tryghed i bydelen.

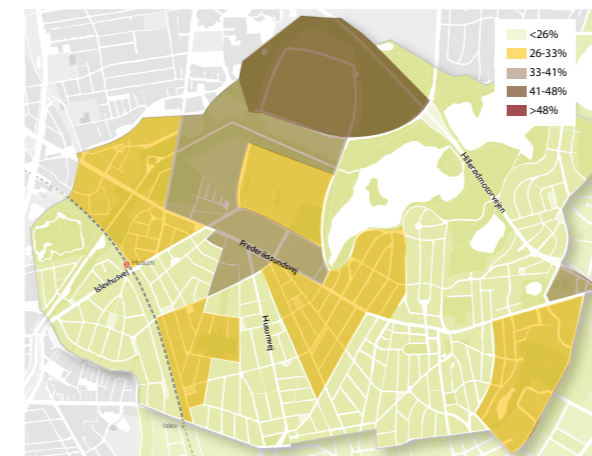
Samtidig har vi helt unikke faciliteter, som ikke findes

andre steder i København: Et fredet vandtårn, et unikt fortidsminde i form af Vestvolden og Københavns største friluftsscene. En udvikling af disse faciliteter, så de i højere grad trækker brugere fra hele bydelen – og måske hele København – kan også være med til at skabe øget sammenhængskraft.

Det er oplagt at arbejde målrettet for, at bydelens mange frivillige foreninger og aktive borgere kan komme til at spille en endnu større rolle i udviklingen af grønne områder og kultur- og naturfaciliteter. Brønshøj-Husum har et højt – og et stigende – antal foreninger, som engagerer sig lokalt. Ligeledes har vi en høj deltagelse i det digitale Brønshøj-Husum Borgerpanel (15 % af borgerne), hvilket også vidner om et stort lokalt engagement.

UDFORDRINGER

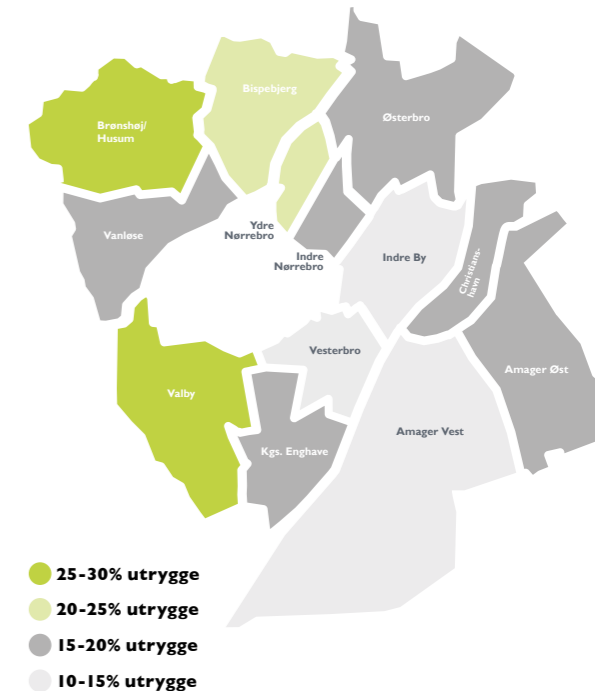
Brønshøj-Husums identitet som en mangfoldig bydel byder dog også udfordringer, når det gælder om at skabe sammenhæng på tværs i bydelen. Mange identificerer sig primært som borgere i "Brønshøj", "Husum" eller "Tingbjerg" og orienterer sig mod sit eget nærområde. Ser man på socioøkonomiske forhold er der synlige forskelle blandt borgerne. Selvom den gennemsnitlige indkomst i Brønshøj-Husum er forholdsvis høj, er der store forskelle de enkelte områder imellem. Områderne omkring Tingbjerg/Husum Nord og Bellahøj står for størstedelen af de laveste indkomster i bydelen og den største andel af indbyggere udenfor arbejdsmarkedet.

Fordeling af lavindkomster 2014. Kilde: Det socioøkonomiske Københavnerkart

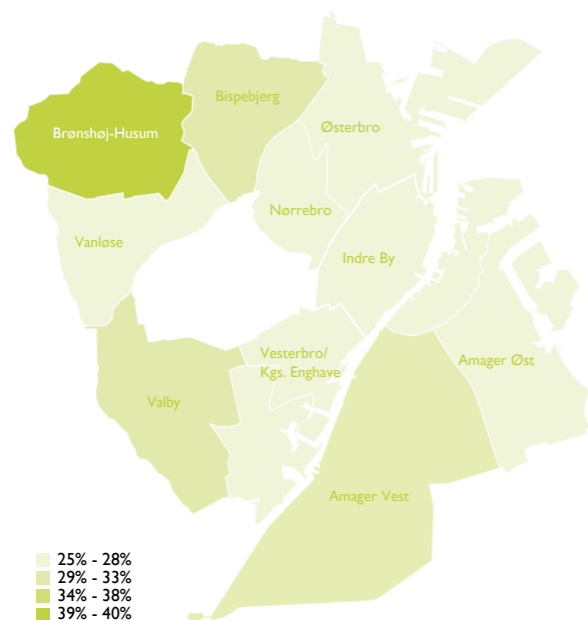
På infrastrukturelt niveau splittes bydelen på langs af Frederikssundsvej. Den trafikerede indfaldsvej er en udfordring både for bylivet og for interaktionen mellem bydelens kvarterer. I 2016 blev højklasset busløsning anlagt på Frederikssundsvej og undersøgelser om en eventuel letbane pågår på syvende år. Uanset langsigtet trafikløsning, er det væsentligt at tænke trafik, byliv og handel sammen. Ud over at være en stærkt trafikbelastet vej er Frederikssundsvej også en strøgade, der er nerven til bydelens butiksliv, kulturelle samlingspunkter og pauser i gadebilledet.

Trygheden er fortsat noget, der skal arbejdes med. I de seneste tryghedsundersøgelser fra Københavns Kommune er der sket en positiv udvikling i den oplevede tryghed i Brønshøj-Husum. Dog er andelen af utrygge københavnere i Brønshøj-Husum stadig højere end i resten af København. I undersøgelsen fra 2016 angiver 43 % i Brønshøj-Husum, at der er nogle steder i deres nabolag, hvor de er utrygge ved at færdes. Desuden er bydelen samlet set den bydel i København, hvor flest føler sig utrygge om aftenen.

27 % i Brønshøj-Husum angiver, at de er utrygge i aften- og nattemerne. Gennemsnittet for hele København er 19 % Kilde: Københavns Kommunes Tryghedsundersøgelse 2016

En anden udfordring er sundhedstilstanden og dækning med læger og sundhedstilbud. Brønshøj-Husum er den bydel i København, hvor færrest er fysisk aktive, flest er svært overvægtige, og blandt de bydele i København, hvor flest har et højt stressniveau.

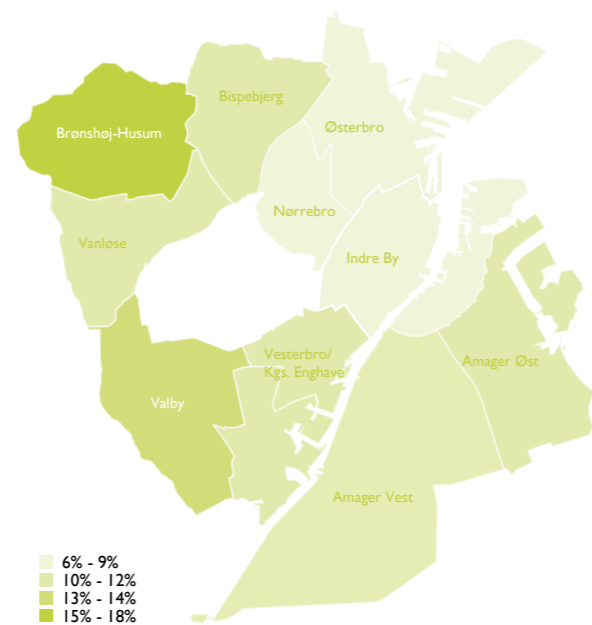

Andelen af borgere, som i fritiden er fysisk aktive i mindre end 30 minutter om dagen. Kilde: Sundhedsprofil for region og kommuner 2013

Brønshøj-Husum er udpeget som sårbart område i 'Praxisplan for almen praksis 2015-2019', som er regionens, kommunernes og lægernes fælles udviklingsplan. I den Lægedækningsundersøgelse, som Region Hovedstaden laver hvert år, har Brønshøj-Husum de seneste år været fastholdt på listen over sårbare områder. Et sårbart område defineres som et område

med konkrete udfordringer i forhold til lægedækningen. Brønshøj-Husum har udfordringer på linje med Bornholm, Halsnæs og Ishøj.

Af de 14 lokale lægepraksis i Brønshøj-Husum har kun en enkelt eller to åbent for tilgang, og mange læger nærmer sig pensionsalderen. I perioden 2013-2016 har fire praksis ikke kunnet overdrages i forbindelse med pension. Det gælder blandt andet den sidste praktiserende læge i Tingbjerg, som lukkede i 2015. Ikke alle patienter har kunnet overtages af bydelens øvrige læger, og borgere er henvist til andre læger inden for 5 km grænsen. Lægedækningsundersøgelsen viser, at lægerne i Brønshøj-Husum ikke ønsker flere patienter.

Andelen af borgere, som er svært overvægtige. Kilde: Sundhedsprofil for region og kommuner 2013

Foto: Christina Molbæk

Vision for Brønshøj-Husums udvikling

Lokaludvalgets vision for bydelen lyder:

Brønshøj-Husum skal være en levende, sammenhængende, grøn, sund og tryk bydel.

I arbejdet med bydelsplanen for 2017-20 har Lokaludvalget haft særligt fokus på sammenhængskraft og fællesskab i bydelen. Fællesskaber er hele forudsætningen for et godt hverdagsliv, en god byudvikling og for at Lokaludvalgets vision kan realiseres. Alene kan det være svært at blive hørt. Men står vi flere sammen og løfter i fællesskab, kan vi skabe udvikling. Fællesskaber skaber også **sammenhæng**, relationer samt mening og livskvalitet for den enkelte.

En af Brønshøj-Husums største styrker er vores **grønne** natur. Der er et stort uudnyttet potentiale i at udvikle kultur- og naturfaciliteter, som kan få en endnu større attraktionsværdi for borgere og turister og give folk lyst til at bevæge sig i naturen. Lokaludvalget ønsker generelt en bydel med flere rekreative opholdsteder, øget biodiversitet i naturen og forbedret vandmiljø.

Lokaludvalget ønsker en **tryk bydel**, så vi har kvarterer, som alle er glade for at bo og færdes i. Parker, pladser, naturområder og kultur- og idrætsfaciliteter skal holdes i god stand og indbyde til ophold i byrummet. Øget brug af faciliteter på alle tider af døgnet skaber liv og dermed øget tryk. Det er også vigtigt at understøtte relevante fritidsaktiviteter og tilbud særligt til bydelens unge, med henblik på at skabe et positivt ungdomsliv og forbygge kriminalitet. Kommunen har allerede et stærkt fokus på vores udsatte byområder, og her støtter Lokaludvalget op om de mange gode initiativer, så vi i samarbejde med borgere og foreningsliv i bydelen får skabt mere sammenhæng og fællesskab.

Brønshøj-Husum skal være en **sund bydel**. For at fremme et godt liv skal sundhedsfremmende aktiviteter og faciliteter, der appellerer til alle, i fokus. Mindst lige så vigtigt er et fokus på den psykiske sundhed, hvor problematikker som ensomhed adresseres, og netværk og fællesskaber støttes.

Selvom Brønshøj-Husum ligger i udkanten af kommunen, skal vi stadig være en bydel **fuld af liv** og med "kant". Bydelens borgere skal have mulighed for at opleve såvel store som små kulturarrangementer lokalt. Vi skal værne om bydelens særlige profil som grøn og fredelig bydel uden at vi af den grund bliver til en soveby. Samtidig skal de faciliteter og initiativer, som gør vores bydel unik, understøttes, så resten af Stor-københavn får øje på Brønshøj-Husums kvaliteter.

Foto: Kurt Lønstrup

Status siden sidste bydelsplan

Sidst Borgerrepræsentationen bad Lokaludvalget om at lave en bydelsplan, var i 2013. Det udmundede i 15 konkrete projektforslag. En del af disse projekter er nu realiseret til stor glæde for bydelen. Nogle optræder i denne bydelsplan i nye, videreudviklede former. Andre projekter er ikke længere relevante. Herunder redegøres kort for status på de 15 projekter fra Bydelsplan 2013-16.

NI GENNEMFØRTE OG DELVIS GENNEMFØRTE PROJEKTER

- **EnergiCenter Voldparken** skal fremhæves, idet den nedlagte skole i perioden har udviklet sig til det kraftcenter, der samler sundhed, idræt, natur og kultur, som Lokaludvalget ønskede sig. EnergiCenter Voldparken har med Frivilligcentret, Det Økologiske Folkekøkken og de mange frivillige og foreningsbrugere skabt masser af liv i området. Lokaludvalget flyttede i 2015 sit sekretariat til EnergiCenter Voldparken.
- Brønshøj-Husum og Bispebjerg Lokaludvalg havde en fælles ambition om at få lavet en **helhedsplan for Utterslev Mose**. En sådan helhedsplan blev udarbejdet af forvaltningen med midler fra budget

'15 og '16 og med stor arbejdsindsats fra de to lokaludvalgs miljømedarbejdere samt deltagelse af lokaludvalgenes formænd i projektets styregruppe.

- Under overskriften '**Grøn Mobilitet**' var formuleret fem delprojekter. De fire er helt eller delvist gennemført: Dels en ny vejforbindelse til Tingbjerg og en forbedret cykel-gangsti mellem Bystævnet og Langhusvej, hvilket der arbejdes videre med i Tingbjerg-Husum Byudviklingsstrategi. Dertil var der ønsket om en cykelsti på Brønshøjvej, hvilket i 2016 blev anlagt som en cykelbane. Endelig var der den Grønne Forbindelse, som nu er besluttet forlænget og projekteret som Husumforbindelsen. Anlæg er udskudt fra 2016 til 2019.
- Projektidéen om et **Naturcenter** har udviklet sig og er beskrevet i prospektet 'Naturbyen – et urbant naturcenter i Husum', som i 2015 blev udarbejdet med midler fra Ministeriet for By- Bolig og Landdistrikter. Der har været arbejdet med forskellige primært kommunale finansieringsmuligheder. Naturbyen var i første omgang en del af Tingbjerg-Husumpakken under Byudviklingsstrategien. Fra 2016 er der indledt tæt samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen omkring etableringen af en domebygning, som led i forvaltningens bynatureskolestrategi. Næste fase af Naturbyen er integreret i Bydelsplan 2017-20.
- Projektet '**Husumvold - revitalisering af kulturarven på Vestvolden**' er gået videre i Teknik- og Miljøforvaltningens 'Samskabelsesprojekt vision Vestvolden', som med en bevilling på 1,5 mio. på budget '16 er mundet ud i 'Idékatalog Vestvolden'. Mange af de idéer, som Lokaludvalget i 2014-15 samlede og videreformidlede i et notat til Naturstyrelsen, er med i forvaltningens idékatalog.

- **Belysningsplanen 'En på Lampen'** revideres regelmæssigt og er stadig relevant. Enkelte af indsatserne i belysningsplanen er finansieret af Økonomiforvaltningens projekt 'Tryghedsløft'.
- Trafik- og Byrumsforbedringer på Frederikssundsvej kan siges at være delvist gennemført, idet lommeparken Husum Bypark er færdig etableret (dog mangler toiletbygning), mens højklasset busløsning er anlagt og letbaneundersøgelser fortsætter – begge med

opmærksomhed fra Lokaludvalget på gode byrumsløsninger.

- Under temaet '**Folkesundheds-LAB**' og bydels sundhedsprofil er to delprojekter gennemført, da der har været arbejdet med emner som ensomhed og folkesundhed blandt ældre.
- '**Haver til alle**' er blevet lokalt forankret hos boligforeningerne i Arrildsgård, idet de har søgt og fået midler fra Lokaludvalget til at fortsætte byhaveprojektet.

Foto: Kurt Lønstrup

TO PROJEKTER, DER AFVENTER

I to af bydelsplanen projekter er der ikke truffet beslutning, men de vurderes stadig som værende relevante.

- Det primære er **Bellahøj Friluftsscene**. Lokaludvalget har årligt afgivet ønske om en istandsættelse og modernisering i forbindelse med budgetforhandlingerne, og der er lavet budgetnotater lavet sammen med Teknik- og Miljøforvaltningen. Bellahøj Friluftsscene er igen en del af Bydelsplan 2017-20
- Det andet projekt, som afventer, er **'Kvartermanager' på Frederikssundsvej**, som har til formål at styrke det lokale handelsliv. Dialogen med Handelsforeningen er ikke afsluttet. Det har været på tale at spille ind med idéen som led i en eventuel placering af letbane på Frederikssundsvej.

PROJEKTER I NYE KLÆDER OG UDGÅEDE PROJEKTER

En lille håndfuld projekter er gennemført i ændret form eller har været brugt som inspiration til andre projekter.

- Det er dels projektet **'Formidlingsprojekt - gør ukendte steder kendte'**, som i sin form med fysiske skilte ikke er gennemført. Projektets formål er i 2015 i stedet realiseret gennem udgivelsen af App'en '2700 Brønshøj', som formidler bydelens attraktioner og kulturarv
- Dertil er projektet **'Blå Bånd'** ikke gennemført som beskrevet i bydelsplanen. Men metodisk har projektet inspireret andre projekter, fx tanker om regnvandsbånd i Naturbyen

- **Kulturfusion** beskrev ønsket om et nyt kulturhus på Brønshøj Torv. På grund af manglende politisk opbakning til et ambitiøst nybyggeri er 'Kulturfusion' erstattet af løsninger med renovering af Brønshøj Bibliotek, overtagelse af Brønshøj Vandtårn i 2016 og åbningen af nyt kulturhus i Tingbjerg i 2017. I Bydelsplan 2017 arbejdes med 'Kulturaksen i Brønshøj', som en måde at samle og styrke kulturinstitutionerne omkring Brønshøj Torv.

Klar-Parat-Husum - forebyggelse og social arv i sundhed er udgået, da Københavns Kommune har flyttet det kommunale projekt om motorik til Bispebjerg.

Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram

Brønshøj-Husum Lokaludvalg er bindeleddet mellem Københavns Borgerrepræsentation og borgerne i Brønshøj-Husum. Lokaludvalget har til opgave at styrke sammenhængen mellem den bydækkende og den lokale politik. Vi bidrager med lokal viden, når København skal udvikles og tager vare på den lokale borgerdialog i samarbejde med kommunens forvaltninger. Vi engagerer borgere i bydelens udvikling og opdyrker og understøtter netværk og lokale aktiviteter.

HVORDAN ARBEJDER LOKALUDVALGET MED BORGERINDDRAGELSE?

Borgerdialog er en kerneopgave for Brønshøj-Husum Lokaludvalg. Lokaludvalget informerer om byudviklingstiltag og inddrager borgerne i konkrete spørgsmål om bydelens udvikling via mange forskellige kanaler, fx borgermøder, dialogvandring, Facebook-opslag, nyhedsbreve samt Lokaludvalgets nystartede digitale borgerpanel. Borgerpanelet har på 4 måneder fået tilmeldinger fra knapt 4.000 af bydelens borgere over 15 år. Panelet er et godt værktøj til at nå grupper, der ikke har mulighed for at deltage i borgermøder eller

andre dialogarrangementer fx travle børnefamilier og gangbesværede borgere. Lokaludvalgets medlemmer spreder information via egne netværk og går gerne i dialog med borgerne til store og små arrangementer rundt om i bydelen. Vi er også i dialog med politikere og forvaltning om de emner, som er vigtige for borgerne i bydelen.

De mange kommunikationskanaler og dialogredskaber supplerer hinanden, og Lokaludvalget vurderer fra sag til sag, på hvilken måde vi bedst kommer i dialog med de ønskede målgrupper. Lokaludvalget arbejder løbende for at give borgerne bedre mulighed for at give deres holdninger til kende på måder og tidspunkter, der passer den enkelte.

En del af Lokaludvalgets arbejde med borgerinddragelse består af videreformidling af relevante kommunale projekter, fx i form af høringer, som når kommunen beder om hjælp til at udpege utrygge steder eller kortlægge veje med behov for cykelstier. I sager med lokal interesse indgår Lokaludvalget i samarbejder med kommunale forvaltninger og rådgiver om eller hjælper med at facilitere inddragelsen.

Gennem Bydelspuljen giver Lokaludvalget økonomisk støtte til konkrete aktiviteter, så borgerne selv har mulighed for at skabe de sociale og kulturelle aktiviteter, de savner.

NETVÆKRSARBEJDE OG BRUGERGRUPPER

Lokaludvalget ser det som en vigtig opgave at lette borgernes adgang til at få indflydelse på og engagere sig i udvikling af bydelen. Vi har i arbejdet med bydelsplanen påtaget os en proaktiv rolle i forhold til at hjælpe interesserede med at engagere sig. Med inspira-

tion fra allerede aktive netværk i bydelen har Lokaludvalget bl.a. gennem åbne dialogmøder startet en række brugergrupper og interessentgrupper. Grupperne tager udgangspunkt i eksisterende parker og kulturfaciliteter, som rummer potentiale for udvikling. Lokaludvalget vil med disse brugergrupper invitere alle interesserede til at tage del i udviklingsarbejdet.

Potentialerne for involvering er mange. Som aktiv i eksempelvis "Brønshøj Vandtårns Venner" kan interesserede borgere både planlægge og afvikle deres egne offentlige kulturarrangementer i den spændende vandtårnsbygning eller fungere som praktisk hjælp eller fundraiser. I bydelens parker og anlæg kan brugergrupper tage medansvar for vedligehold af alt lige fra plantebede til el-installationer, der gør det muligt at trække strøm til arrangementer.

Jo mere ansvar Københavns Kommune er parat til at give videre til borgerne, jo mere attraktivt vil det være for folk i Brønshøj-Husum at engagere sig. Det er naturligvis mere krævende og forpligtende at møde op hver lørdag i havelauget eller arrangere en lokal fastelavnsfest, end det er at "give et praj" om en ødelagt gadelampe. Men med arbejdet og ansvaret følger også indflydelsen, glæden ved at gøre en forskel og det sociale samvær omkring en konkret aktivitet.

Ved at invitere borgerne med ind i maskinrummet får de mulighed for at realisere deres idéer og får samtidig større forståelse for, hvordan Københavns Kommune fungerer. Et velfungerende samarbejde mellem borgere og kommune kræver dog en grundig og vedvarende forventningsafstemning om muligheder og ansvar. Lokaludvalget kan fungere som fødselshjælper for samarbejdsprojekter og facilitator af den nødvendige dialog.

Lokaludvalgets rolle er i første omgang at fungere som igangsætter og vidensbank: Hvem kunne være relevante at invitere til at deltage i brugergruppen? Hvilke kommunale regler og kontaktpersoner er gode at kende? Hvilke lignende netværk og interessefællesskaber findes der i bydelen? Sidenhen kan Lokaludvalget hjælpe med finansiering af brugergruppernes eventuelle aktiviteter, hvis de falder inden for rammen af Lokaludvalgets Bydelspulje. I kraft af vores bindeledsfunktion kan Lokaludvalget også få Borgerrepræsentationen i tale og hjælpe med at skabe politisk bevågenhed omkring brugergruppernes ønsker og projekter og vise politikerne eksempler på den svære samskabelse i praksis.

Erfaringen indtil nu er, at det kræver arbejde at opdyrke netværkene og fastholde folks interesse. Til gengæld oplever vi, at opbakningen er stor. Borgerne i Brønshøj-Husum vil gerne bidrage til at skabe liv og udvikling i bydelen, hvilket også opleves gennem de mange initiativer, netværk og frivillige foreninger, som Lokaludvalget ikke direkte er involveret i, men stadig gerne giver opbakning til. Lokaludvalget vil i de kommende år understøtte allerede eksisterende brugergrupper og hjælpe dem til at blive selvkørende, så vidt som det giver mening. Der er desuden potentiale for at igangsætte brugergrupper andre steder, fx i det kommende kulturhus i Tingbjerg, omkring dobbeltkaponieren på Vestvolden eller i byudviklingsområderne Tingbjerg og Bystævneparken

LOKALUDVALGETS INDSATSER 2017-2020

Kommuneplan 2015 beskriver en ambition om, at København skal være en sammenhængende by. Brønshøj-Husum Lokaludvalg tilslutter sig denne ambition og søger samtidig at skabe sammenhængskraft mellem

de forskellige områder i Brønshøj-Husum. Lokaludvalget vil skabe sammenhæng på tværs af vores mangfoldige bydel ved opdyrke en række projekter eller fysiske steder, der er så enestående og interessante, at de trækker folk til fra andre dele af bydelen, og gerne fra hele København.

"Unikke kvarterer i sammenhæng Byens kontraster må aldrig blive så stærke, at vi skaber et opdelt København. Vi skal styrke sammenhængen mellem byens områder. Det skal være let at bevæge sig på tværs af byen, og turene gennem byen skal være trygge og inspirerende. [...] Byens kvarterer skal alle være grundlæggende attraktive, og boformerne skal understøtte, at der opstår nye fællesskaber blandt københavnernes."

- 'Fællesskab København',
Københavns Kommunes vision
på teknik- og miljøområdet

Lokaludvalgets vision om at skabe en mere sammenhængende bydel tager udgangspunkt i bydelens allerede eksisterende potentialer i form af fysiske steder og/eller lokale aktører, der lægger et stort stykke arbejde i at skabe en bedre bydel. Lokaludvalget kan fungere som igangsætter og facilitator, men det er i sidste ende op til bydelens borgere og aktører at trække det tunge læs. De projekter, der opnår størst tilslutning og formår at samle lokale kræfter i varige samarbejdsrelationer, vil stå tilbage som de fyrtårne som lyser op over Brønshøj-Husum.

INDSATSER

Lokaludvalget har valgt en række indsatser i arbejdet med at skabe sammenhæng og fællesskaber. Disse indsatser vil vi have særligt i fokus de kommende fire år:

Bellahøj Friluftsscene

Husumparken

Naturbyen og Utterslev Mose

Brønshøj Vandtårn og Kulturaksen i Brønshøj

Husum Bypark

Cricket og sport i Tingbjerg

Ruten – Tingbjergs nye bystrøg

Bystævneparken

De valgte indsatser er Lokaludvalgets bud på potentielle fyrtårne for bydelen. Indsatserne er geografisk spredt ud over det meste af bydelen. I udvælgelsen har vi fokuseret på steder og områder, som vi mener, har potentialer for at blive samlingspunkter og attraktioner, og hvor et løft og Lokaludvalgets arbejde kan gøre en reel forskel. Der er tale om indsatser, der har potentiale for at blive selv bærende med tiden – med hjælp fra bydelen. Vi mener, at netop disse indsatser rummer kimen til at realisere visionen om Brønshøj-Husum som en levende, grøn, sund, tryk – og selvfølgelig sammenhængende - bydel.

LOKAL INVOLVERING I BYDELSPLANEN

For at blive klogere på de valgte indsatser samt undersøge potentialet for lokal opbakning og involvering har Lokaludvalget været i dialog med borgere, foreninger, kulturaktører, kommunale institutioner og erhvervsdrivende.

Dialogen har primært fundet sted i form af en række dialogmøder, som Lokaludvalget har afholdt i vinteren 2016/17. Møderne har været åbne for alle og invitationer er dertil blevet sendt direkte til særlig vigtige interessenter. Et fælles formål med møderne har været at tage første spadestik til etablering af netværk og brugergrupper, der kan drive udviklingen af indsatserne fremadrettet, med opbakning fra Lokaludvalget.

”Vil bare sige at jeg synes det er virkelig positivt at vi som borgere kan få lov at sige vores mening om udviklingen af vores eget område. Lige i disse år har jeg små børn og har derfor ikke det store overskud til at engagere mig i fritiden, så dette borgerpanel er perfekt.”

- Yngre kvinde, Husum
Brønshøj-Husum Borgerpanel

Desuden er gennemført to undersøgelser i Brønshøj-Husum Borgerpanel. Den første undersøgelse havde fokus på indsatserne syd for Frederikssundsvej, og den anden på indsatserne nord for. I første undersøgelse var der 2900 respondenter, svarende til knap 80 % af medlemmerne i borgerpanelet. Anden undersøgelse havde 2600 respondenter, hvilket svarer til knap 70 % af borgerpanelets medlemmer. Undersøgel-

serne har givet Lokaludvalget et indblik i, hvad borgernes forhold til indsatserne er i dag, og hvilke ønsker de har til forbedringer.

Resultaterne af dialogmøderne og borgerpanelundersøgelserne indgår i beskrivelsen af indsatserne her i bydelsplanen og er desuden tilgængelige på Lokaludvalgets hjemmeside.

Jeg kunne godt være interesseret i at blive involveret i arbejdet...	Antal
...med Brønshøj Vandtårn	727
...med Bellahøj Friluftsscene	489
...med Husumparken	209
...med byudviklingen i Bystævneparken og på Ruten	207
...med Husum Bypark	192
...med et seniorbofællesskab på Ruten/i Bystævneparken	163
...med nyt klubhus og sportsfaciliteter i Tingbjerg	105
...for et lægehus på Ruten	83

Mange respondenter i Borgerpanelet har angivet, at de kan være interesseret i at blive involveret arbejdet med indsatserne.

Brønshøj Vandtårn og Kulturaksen i Brønshøj

Området omkring Brønshøj Torv – det gamle landsbytorv - emmer af historie og kulturelle traditioner. Bjarne Reuters barndomsfortællinger stammer fra dette boligområde og mange af bydelens kulturelle foreninger slår deres kreative folder i og omkring Kulturhuset Pilegården på Brønshøjvej 17. Lokaludvalget ønsker at styrke de kulturelle netværk og aktiviteter i Brønshøj. Vi har særligt fokus på Brønshøj Vandtårn, som de kommende år skal udvikles som kulturelt samlingspunkt med brugerne i spidsen.

I erkendelse af, at der ikke har været politisk opbakning til at opføre et stort fælles kulturhus i Brønshøj, ønsker Lokaludvalget at rette fokus på de mange tætliggende kulturinstitutioner i Brønshøj: Brønshøj Bibliotek, Rytterskolen, Kulturhuset Pilegården og Brønshøj Vandtårn. Ved at betragte og benævne strækningen langs Brønshøjvej fra Brønshøj Torv til Brønshøj Vandtårn som en samlet "kulturakse" vil Lokaludvalget styrke bydelens bevidsthed om Brønshøj Torv som bydelens kulturelle centrum. Fra 2017 er nævnte institutioner organiseret i et samlet kommunalt team under Kultur og Fritid Nord og Lokaludvalget håber, at det vil give anledning til øget samarbejde og synergi. Både

internt mellem kommunale institutioner, men også ved at inddrage institutioner, forenings- og erhvervslivet, særligt de aktører, der geografisk allerede befinder sig på Brønshøjvej. Lokaludvalget bidrager allerede til dette arbejde gennem traditionsrige arrangementer som 2700Kulturdag og Jul i Vandtårnet, hvor bydelens foreninger arbejder sammen om at give bydelens beboere kulturelle oplevelser.

BRØNSHØJ VANDTÅRN

Vandtårnet er nyeste skud på stammen af spændende kulturfaciliteter i bydelen. Tårnet er tegnet af arkitekten Ib Lunding i 1928. I år 2000 blev bygningen fredet både udvendigt og indvendigt. Det fascinerende nedre rum med kæmpe betonsøjler og en efterklang på 15 sekunder kommer for fremtiden til at danne en unik ramme for mange forskelligartede kulturaktiviteter koordineret af Kulturhuset Pilegården. Vandtårnet er med sin særlige udformning og status som tidligere teknisk anlæg et godt eksempel på nytænkning inden for kulturfaciliteter. Bygningen inspirerer til eksperimenter og har potentiale til at tiltrække både turister og folk fra hele København og understøtter Københavns Kommunes målsætning om, at København skal være en by med "kant".

”I ambitionen om en kreativ og levende by med plads til alle skal der konstant tænkes i nye spor. Mulighederne bliver større, når der tænkes utraditionelt. Det gælder særligt alternative faciliteter som bunkers, kældre, nedlagte industriejendomme, tekniske anlæg, der ikke er i drift, og arealer på vand.”

- Københavns Kommunes Kultur- og Fritidspolitik 2016-2019

En basal renovering med omdannelse af Vandtårnet fra teknisk anlæg til kultursted er nødvendig for at offentligheden for alvor kan få glæde af tårnet. Midlerne til første skridt af denne proces er allerede bevilget af Københavns Kommune. Lokaludvalget håber, at Københavns politikere fortsat vil følge udviklingen af Vandtårnet med interesse. Lokaludvalgets ambitioner for Vandtårnet stopper nemlig ikke med klargøringen af Vandtårnets nedre rum. Hele tårnet bør på længere sigt åbnes for offentligheden. Beliggende på Københavns højeste punkt er der fra toppen af Vandtårnet en formidabel udsigt over hele byen. Der er delte meninger om den fredede betonklods' arkitektoniske kvaliteter, men får man lov at bevæge sig op i højden og skue ud over København, kan ingen længere være

i tvivl: Brønshøj Vandtårn er et dragende udkigspunkt og et vartegn for hele bydelen.

Mens der ventes på tilladelser og ombygning, kan vandtårnet danne ramme om forskellige midlertidige kulturprojekter. Midlertidigheden appellerer måske særligt til en yngre generation af kulturudøvere, en målgruppe, som for øjeblikket er underrepræsenteret i Brønshøj-Husums kulturliv. Dog er det vigtigt, at Vandtårnet gøres til en lokal attraktion, hvis kulturtilbud også appellerer til og skabes af lokale aktører.

LOKAL INVOLVERING

Lokaludvalget har derfor taget initiativ til at samle lokale borgere og kulturaktører i en arbejdsgruppe kaldet

Foto: Kurt Lønstrup

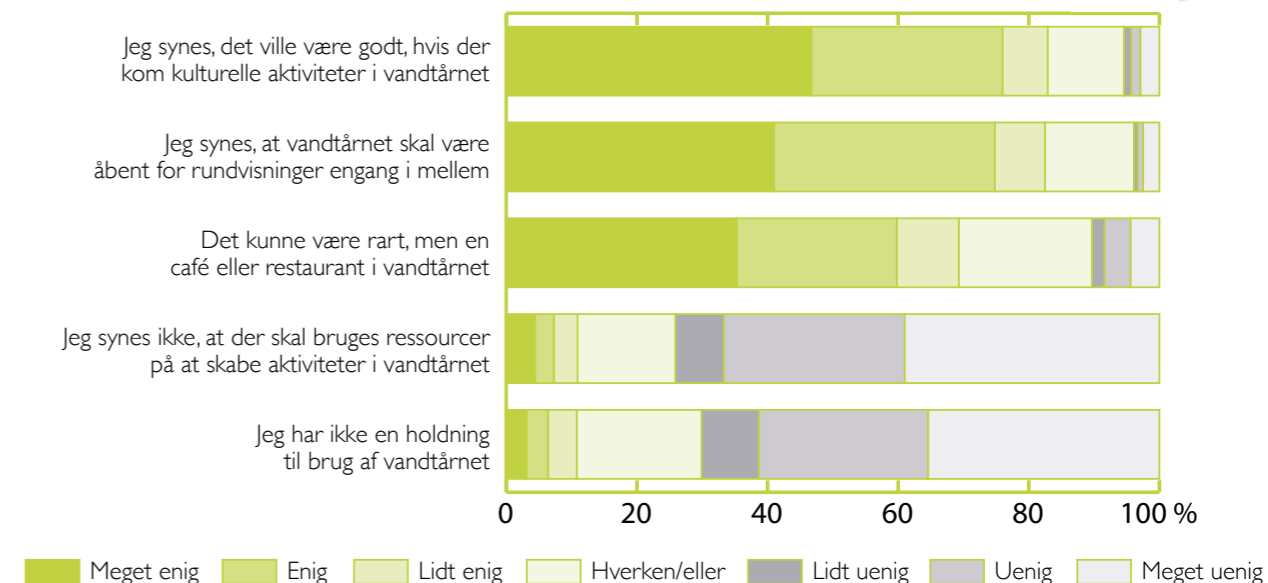
”Vandtårnets Venner”. Gruppen er for folk med interesse i at hjælpe med at afholde aktiviteter til Vandtårnet i samarbejde med Kulturhuset Pilegården. Interesserede kulturudøvere og Brønshøj-borgere inviteres på den måde med, når der skal udvikles kulturtilbud i Vandtårnets unikke og inspirerende ramme.

Lokaludvalget har ved adskillige arrangementer og møder indsamlet idéer til, hvilke aktiviteter Brønshøj Vandtårn kan danne ramme om. Senest i november 2016, hvor 65 personer var mødt op til borgermøde.

De mange forslag til aktiviteter og anvendelse af Vandtårnet, som Lokaludvalget har samlet over årene, kan tjene som inspiration for Kulturhuset Pilegården og ”Vandtårnets Venner”.

I Brønshøj-Husum Borgerpanel er der stor lokal opbakning til Vandtårnet som nyt kulturrum. Næsten alle respondenter i panelet kender Brønshøj Vandtårn – uanset hvor i bydelen de bor. Vandtårnet er således solidt plantet i bydelens bevidsthed og har derved potentiale til at fungere som samlingspunkt.

HVOR ENIG ER DU I FØLGENDE UDSAGN OM BRØNSHØJ VANDTÅRN

Langt de fleste respondenter har en klar holdning til Vandtårnet. Aktiviteter i Vandtårnet bliver hilst velkomne og der må gerne bruges ressourcer på dette.

Husumparken

Husumparken er et idrætsanlæg, som bruges af forskellige kommunale aktører, lokale foreninger, borgere og naboer. Parken bruges til leg, idræt, fritid og events – både dag og aften. Med udgangspunkt i den nuværende anvendelse vil Lokaludvalget gerne være med til at styrke og udvikle området og samarbejdet omkring parken i endnu højere grad. Vejen går via dialog og netværk omkring parkens brug, via initiativer der øger trygheden i området, via samarbejde mellem parkens aktører og via omsorg for og opgradering af parkens faciliteter.

HUSUMPARKEN I DAG

Husumparken er et kommunalt idrætsanlæg i et lejligheds- og villakvarter i Husum mellem Merløsevej og Smørumvej og ud til Nordrupvej. En omfattende modernisering af parken blev gennemført i 2015 efter initiativ fra Områdefornyelse Husum under Teknik- og Miljøforvaltningen. Renoveringen fandt sted på baggrund af omfattende dialog med parkens brugere og naboer.

Tidligere blev Husumparken primært brugt til fodbold af Husum Boldklub. Med moderniseringen stod en helt ny park med 11-mands kunstgræsbane, boldbaner på græs, lysanlæg og bevægelsesalleer klar, og der blev åb-

net op for flere og andre brugergrupper. Husum Skole bruger nu parken som en forlængelse af skolegården; den bemandede legeplads har fuld gang i aktiviteter for institutioner og familier primært i legepladshjørnet af Husumparken; både fritidsklubben, andre børneinstitutioner, naboer og områdets børnefamilier bruger parken til leg og som rekreativt åndehul. Det er positivt både for bevægelse og sundhed, men også for det sociale liv og trygheden i kvarteret. Lokaludvalget mener, at øget brug af parken og mere liv i området, herunder fortsat samarbejde mellem de professionelle aktører omkring parken, klubberne og kommunens gadeplansmedarbejdere, er med til at øge trygheden.

HUSUMPARKENS BEMANDEDE LEGEPLADS

Legepladsen er et af de mest brugte arealer i parken, og der er en tilstrømning af institutioner og familier. Københavns Kommune er i gang med en omstilling af byens bemandede legepladser. Som led i denne omstilling får legepladsen mere søndagsåbent ligesom den skal etablere lokale partnerskaber og samarbejder. Legepladsen er derfor en oplagt samarbejdspartner, når nye samarbejder og aktiviteter på tværs af aktører skal afprøves. I 2017 kommer FerieCamp, et kommunalt tilbud til børn og unge i udsatte byområder, til Husumparken. Det bliver en god anledning til, med legepladsen i spidsen, at skabe nye samarbejder mellem parkens aktører.

HUSUM BOLDKLUB

I øjeblikket trækkes Husum Boldklub med et lille utidssvarende klubhus, som hverken kan tilbyde omklædning til modstanderhold eller separat omklædning til klubbens piger. Et nyt multifunktionelt klubhus i Husumparken vil kunne løfte ønskerne om mere aktivitet og samarbejde, styrket kvindefodbold og mere

Foto: Kurt Lønstrup

tryghed. Det er væsentligt, at et nyt klubhus er for alle og tilbyder faciliteter ikke kun til fodboldspillerne (eftermiddag/aften), men også har andre funktioner for forskellige grupper (i dagtimerne).

Husum Boldklub har mange pigespillere og vil gerne kunne fastholde dem i klubben og tiltrække flere. Det er ærgerligt at miste pigespillere, fordi man ikke kan tilbyde dem et separat omklædningsrum eller fordi de ikke føler sig som en integreret del af klubben. Lokaludvalget bifalder Dansk Boldspil Unions landsdækkende satsning på en styrkelse af kvindefodbold. Både fysiske faciliteter, de rigtige trænerprofiler og sideaktiviteter som fx fodboldfitness kan være med til at få piger og kvinder i fokus. Endelig er trygheden i og omkring klubben i aftentimerne en vigtig faktor.

Husum Boldklub skal støttes i fortsat at løfte et socialt ansvar. Lokaludvalget ser hellere at Husum producerer 'fodboldstjerner' end 'bandedere'. Husum Boldklub, som har medlemmer også fra bydelens udsatte byområder, kan med et nyt klubhus blive bedre rustet til at løfte denne opgave.

LOKAL INVOLVERING

På et dialogmøde i januar 2017 deltog parkens primære brugere samt naboer m.fl. På mødet kunne de fremmødte luften deres idéer til nye tiltag i parken og debattere parkens nuværende anvendelse. Fokus var særligt på de eksisterende aktører i parken. Men blandt deltagerne var også et ønske om flere åbne aktiviteter som ikke indebærer, at man skal være medlem af en klub eller institution i området.

”Rummelighed og lige adgang
Alle københavnere skal have mulighed for at bruge byens kultur- og fritidstilbud. Dette gælder uanset seksualitet, religion, etnicitet, alder, handicap og sociale forhold. Københavns Kommune skal understøtte lige adgang til de kommunale kultur og fritidstilbud. Den lige adgang skal

følges op i både indretning af byggeri samt af fokuseret støtte til borgere med særlige udfordringer. Et særligt fokusområde er, at ressourcetsvage københavnere får den relevante støtte, der gør, at de også kan blive kulturskabere.”

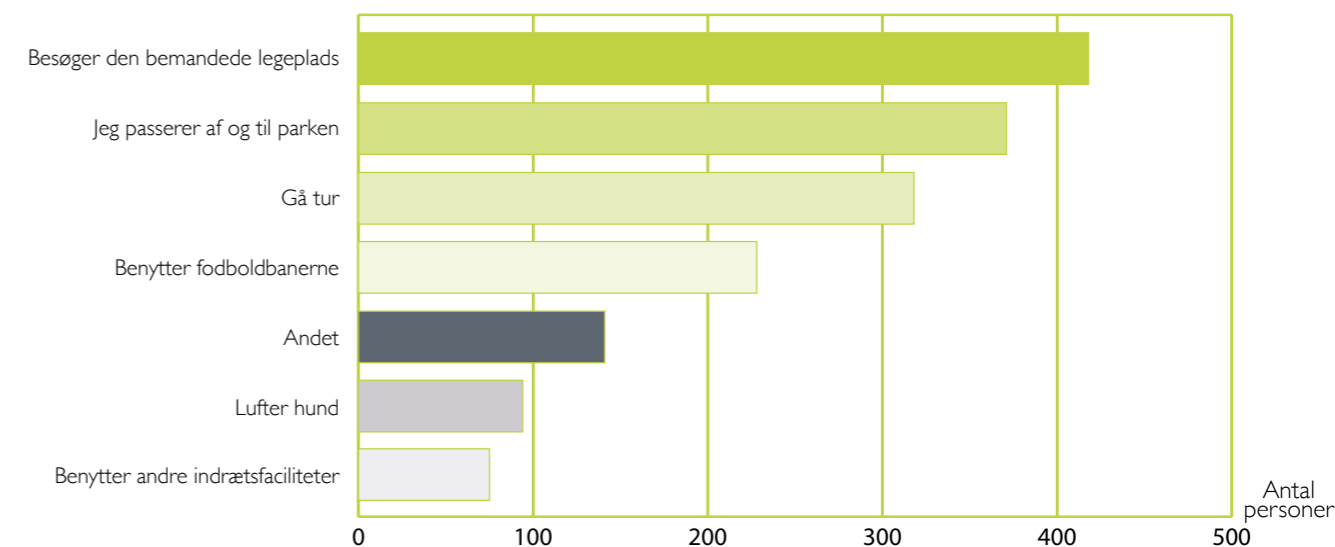
- Københavns Kommunes Kultur- og Fritidspolitik 2016-2019

På dialogmødet blev nedsat et forum for folk, der fortsat ønsker at involvere sig i Husumparkens udvikling. ”Husumparkens Forum” skal skabe rum for, at parkens brugere kan gå i dialog og mindske de konflikter, der naturligt vil opstå i en park, der inviterer til så megen forskellig brug. Med opbakning fra Lokaludvalget kan brugergruppen skabe sammenhængskraft og tværgående aktiviteter, monitorere vedligeholdelsen, koordinere aktiviteter og tage vare på Husumparken.

”Vi bor langt væk, så skulle vi tiltrækkes af parken i højere grad, skulle der være gode, tilbagevendende arrangementer. Fx mesterskaber for hold eller aktiviteter i weekenden”

-Midaldrende kvinde, Bellahøj Brønshøj-Husum Borgerpanel

HVORDAN BRUGER DU HUSUMPARKEN? SÆT GERNE FLERE KRYDS

Selvom Husumparken primært er indrettet til sportsaktiviteter, bruges parken tilsyneladende også til mange andre aktiviteter. Den bemandede legeplads er det sted, der trækker flest til Husumparken.

Bellahøj Friluftsscene

Bellahøj Friluftsscene ligger ved Degnemosen på Bellahøj. Scenen er udformet som et amfiteater med plads til 2000 siddende gæster, og er opbygget af de store jordmængder, der blev tilovers ved udgravningen til Bellahøjhusene. Scenen er tegnet af landskabsarkitekten C. Th. Sørensen, og blev indviet i 1953. Det er Københavns største friluftsscene og scenen rummer store uforløste potentialer for afholdelse af kulturarrangementer for hele København. Lokaludvalget ønsker øget synlighed omkring scenen samt en opgradering af scenens faciliteter.

De mange år som flittigt benyttet attraktion har sat sine spor og scenen er langsomt blevet mere og mere nedslidt og mere glemt. Trapperne og græsfladerne er misligholdte, og betonfliserne er enten væltede, knækkede eller hælder udad. Scenearealet består af jord og græs, hvilket gør det svært at benytte i de våde somre, som klimaforandringerne stiller os i udsigt år efter år. Desuden er bevoksningen omkring scenen taget til og bidrager negativt til de i forvejen dårlige adgangsforhold, som også skyldes manglende skiltning.

Brønshøj-Husum har ikke indendørs kulturfaciliteter med plads til mange mennesker, men har til gengæld Københavns største friluftsscene. Ved at renovere scenen kan det gøres langt mere attraktivt at lave arrangementer på scenen både for lokale amatører og store kommercielle kulturbegivenheder. På den måde kan Brønshøj-Husums beboere og foreninger få et lokalt udendørs kulturhus, som samtidig bidrager med noget ganske unikt til Københavns samlede kulturfaciliteter. Bellahøj Friluftsscene er en stor og stemningsfuld scene, der fortjener at blive fyldt med store arrangementer: musikfestivaler, opera, filmfremvisninger, teater. Scenens størrelse og udformning rummer også masser af potentialer for bevægelses- og idrætsaktiviteter.

Den historiske sammenhæng mellem Bellahøjhusene og Friluftsscenen er vigtig for Lokaludvalget. Da højhusene på Bellahøj blev opført, indtænkte man netop genetableringen af den allerede eksisterende amfiscene i opførelsen af boligkvarteret, så beboerne af de populære, moderne lejligheder havde nem adgang til gode kulturfaciliteter. Lokaludvalget finder det derfor oplagt, at anlægget – i stedet for at ligge gemt og glemt – igen udvikles og anvendes i sammenhæng med det omkringliggende bymiljø. Nu, hvor Bellahøjhusene står foran en renoveringsproces, bør Friluftsscenen tages med i renoveringen. Boligliv og kulturliv lokalt går hånd i hånd.

SCENENS ANVENDELSE

Lokaludvalgets løbende dialog med kulturiværksættere og lokale kultursamarbejdsparter, som har fået puljemidler til at gennemføre aktiviteter på Friluftsscenen, peger på, at flere faktorer spiller ind i forhold til at skabe et mere levende kulturrum på scenen. Udover en renovering af sidderækker og scenegulv, ønsker kulturaktørerne, at det skal være logistisk nemt at lave aktiviteter.

Fra en lille gruppe af de mest aktive kulturaktører har Lokaludvalget i dialogprocessen fået et forslag om 'Somerscene', en form for grundpakke bestående af scenetelt, scenegulv, lyd- og omklædningstelt samt opbevaring som alle foreninger og aktører kan gøre brug af. Iværksættere møder flere enheder i kommunen, idet de booker scenen hos Teknik- og Miljøforvaltningen, låner nøglen til el-skabet hos Kultur- og Fritidsforvaltningen og får puljemidler hos Lokaludvalget. Et koordineret samarbejde mellem kommunens parter omkring scenens brug og drift, samt i den ideelle verden et driftsbudget til et fast kulturprogram, vil gøre scenen mere tilgængelig for store og mindre kulturaktører.

Det kan være interessant at arbejde med brug af Friluftsscenen som et kommunalt anlæg med selvbetjent brug på linje med kulturhuse og sportshaller. Dette involverer blandt andet en model for anvendelse af og

brugerstyret ansvar for både scene og el-skab, som er indkøbt af Lokaludvalget, men i øjeblikket ikke driftes af nogen kommunal enhed.

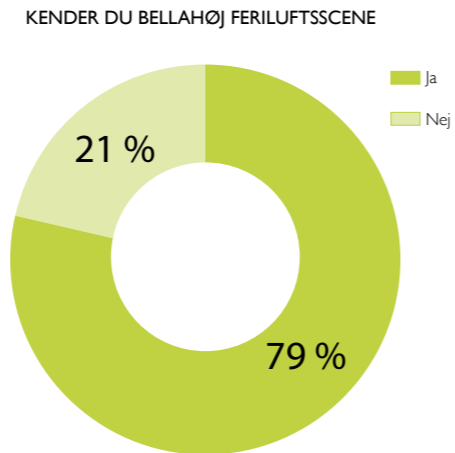
LOKAL INVOLVERING

Dialog med Bellahøj-boligforeningernes samarbejdsforum "Sammen om Bellahøj" viser interesse blandt beboerne for renovering af den gamle friluftsscene. Beboere fra Bellahøjhusene var stærkt repræsenteret, da Lokaludvalget i januar 2017 indbød alle interesserede til dialogmøde om scenens fremtidige brug, men også lokale kulturudøvere, interesserede borgere og kommunalt ansatte deltog med idéer og støtte til Lokaludvalgets renoveringsønsker. På mødet var der opbakning til Lokaludvalgets forslag om at etablere en gruppe, "Friluftsscenens Venner", der sammen med Lokaludvalget kan arbejde for mere liv, flere aktiviteter og bedre faciliteter på Friluftsscenen.

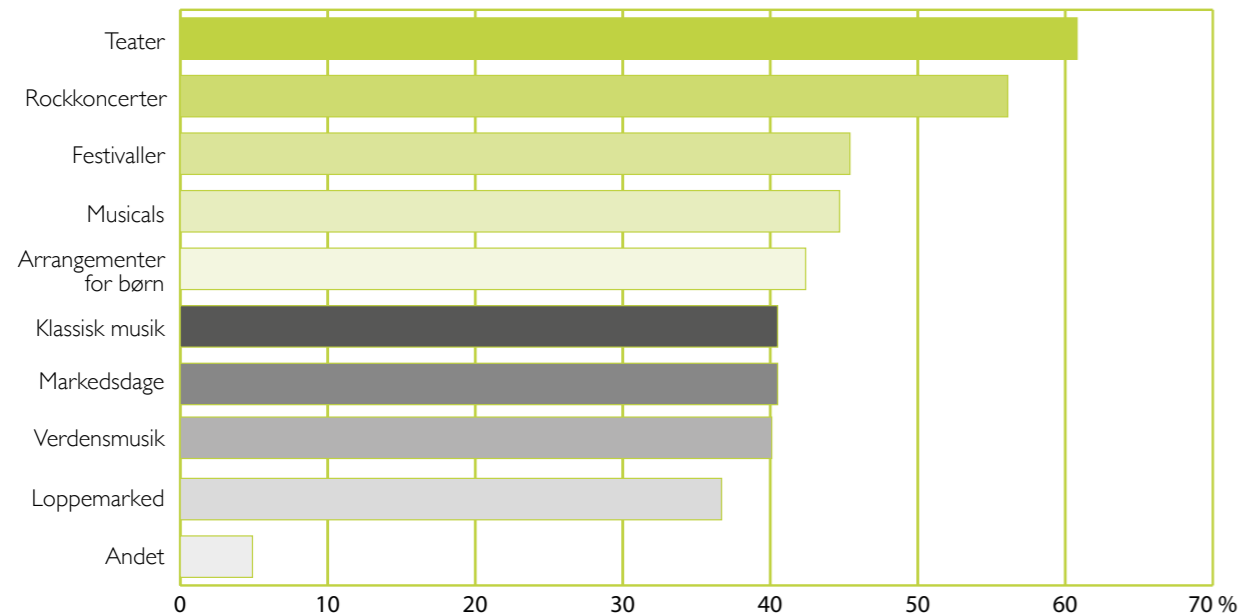

Foto: Kurt Lønstrup

Undersøgelsen i Brønshøj-Husum Borgerpanel kan siges at bekræfte, at Friluftsscenen på nuværende tidspunkt er bydelens hemmelige attraktion. Over 20 % af respondenterne siger, at de ikke kender til scenen, på trods af, at den har ligget på Bellahøj i årtier og er en ganske unik facilitet i bydelen. Mange nævner, at de savner information om arrangementer på scenen. Formår "Friluftsscenens Venner" i samarbejde med de aktive kulturudøvere og relevante kommunale forvaltninger at skabe større synlighed omkring Bellahøj Friluftsscene, har stedet stort potentiale til at blive samlingspunkt i bydelen og attraktion for København.

HVILKE TYPER AF ARRANGEMENTER VIL DU GERNE HAVE/HAVE FLERE AF PÅ BELLAHØJ FRILUFTSSCENE? SÆT GERNE FLERE KRYDS

Borgerpanelet vil gerne deltage i flere aktiviteter på Friluftsscenen og kan se scenen fungere som ramme for mange forskellige typer arrangementer

Foto: Finn Gunst

Husum Bypark

Lommeparken ud for Frederikssundsvej 281-299 blev under Områdefornyelse Husum renoveret med en række faciliteter så som scene, legeplads og små naturområder. Parken blev indviet i 2013 og går nu under navnet "Husum Bypark". Lokaludvalget ser mange muligheder i dette grønne opholdsrum i en ellers lidt grå del af Husum. Målet er at indfri parkens potentiale for at fungere som lokalområdets fælles baghave: Det skal være her, beboerne i Husum mødes med venner og familie, holder børnefødselsdag, drikker kaffe eller motionerer. Det skal være her, man tilfældigt møder sine naboer og stifter nye bekendtskaber på tværs af generationer og kulturer.

Den lille scene og pladsen omkring giver mulighed for afholdelse af forskellige offentlige arrangementer, fx koncerter, fastelavnsfest eller økologisk fødevarermarked. En mulighed, som lokalområdet kan udnytte endnu mere, end tilfældet er nu.

Der vil ske fysiske forandringer i området omkring parken de kommende år. Dels er der planer om at etablere et butikscenter i bygningerne på den anden side af Frederikssundsvej. Det er oplagt at tænke op-

holdsarealer foran butikscentret (udeservering m.m.) sammen med Byparken og derved skabe et samlet opholdsrum. Parkens placering tæt ud til Frederikssundsvej er en udfordring. Medlemmer af Brønshøj-Husum Borgerpanel giver udtryk for, at støj og bilos gør parken mindre attraktiv. At skabe opholdsrum på hver side af Frederikssundsvej er et skridt i retning med at imødekomme den udfordring. I 2019 etableres en ny tværgående cykelforbindelse, Husumforbindelsen, der løber forbi den nedre del af parken ved Korsager Allé. Denne del af parken kan tænkes som en hvileplads for cyklister med cykelpumpe, bænke m.v.

LOKAL INVOLVERING

Allerede under Områdefornyelsens virke blev der skabt en brugergruppe, "Husum Byparks Venner", som er medvirkende til vedligehold samt laver arrangementer i parken. Husum Byparks Venner er et eksempel på et initiativ, der ikke direkte er igangsat af Lokaludvalget, men i særdeleshed fortjener opbakning og kan tjene som inspirationskilde i forhold til Lokaludvalgets egen igangsættelse af lignende netværk og arbejdsgrupper.

Med "Husum Byparks Venner" som paraply og igangsættere har Husum-borgere mulighed for at lave arrangementer i Byparken de arrangementer der skal til, for at lokalområdet for alvor får øjnene op for parken.

En allerede eksisterende samarbejdsaftale med Teknik- og Miljøforvaltningen om pleje af parkens grønne områder, giver borgere med grønne fingre mulighed for at tage ejerskab for at skabe mere og bedre bynatur i Husum Bypark. Lokaludvalget bifalder dette samarbejde og ønsker at styrke det.

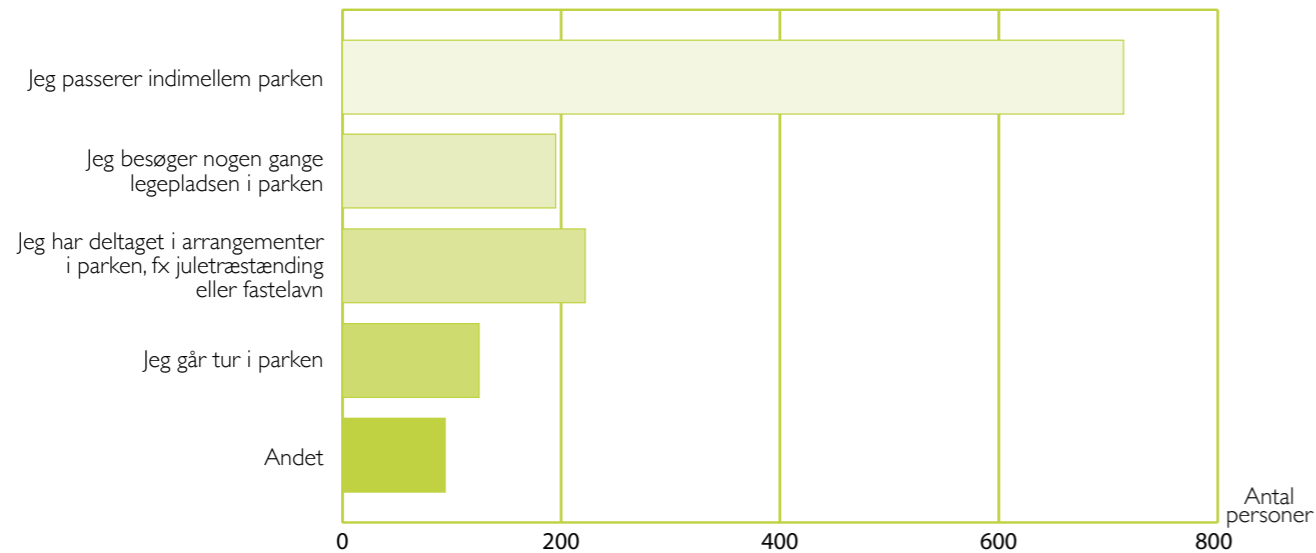
Foto: Christine Louw Nielsen

”Opgaven med at skabe mere bynatur i København skal ikke kun løftes af Københavns Kommune. Den skal løftes gennem lokal forankring og i samskabelse med de private grundejere, erhvervslivet og alle de grønne ildsjæle der brænder for at skabe mere bynatur i København. Det

er derfor vores intention at skabe de bedste rammer for at københavnernes får lyst og mulighed for at involvere sig i arbejdet med at skabe mere bynatur i København.”

– Bynatur i København, Strategi 2015-2025

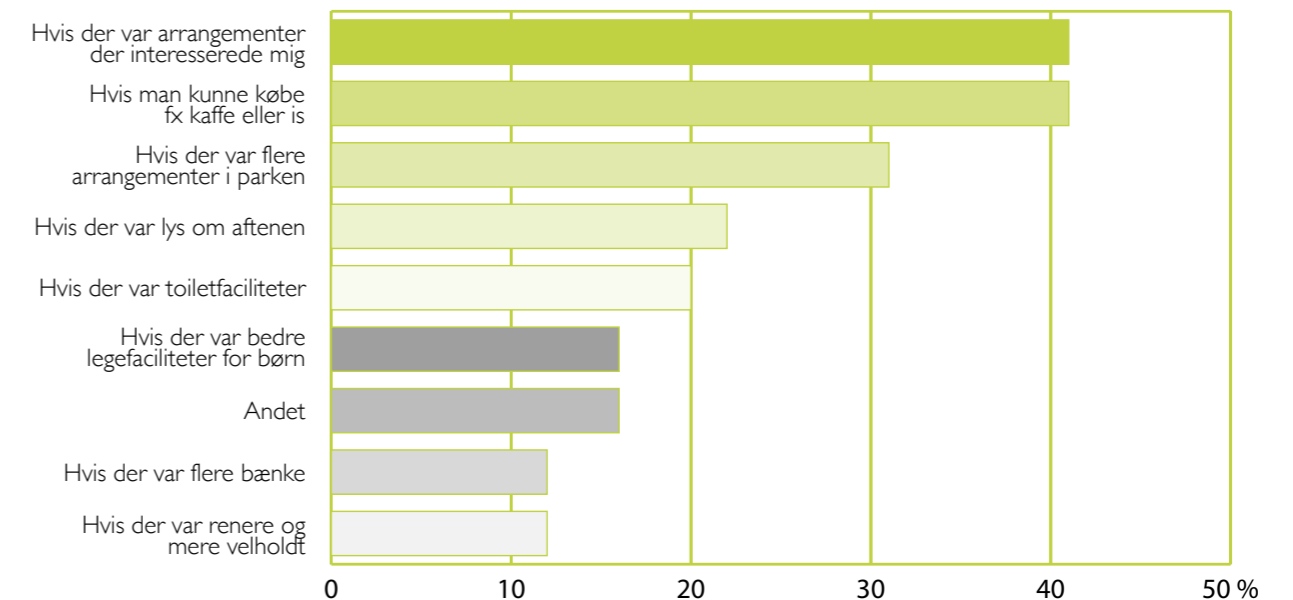
HVILKE UDSAGN BESKRIVER BEDST DIN BRUG AF HUSUM BYPARK? SÆT EVT. FLERE KRYDS

På et åbent dialogmøde i januar 2017 havde interesse-rede mulighed for at komme med forslag til udvikling af Husum ByPark. På mødet deltog 22 personer, primært eksisterende brugere af parken. Deltagerne prioriterede forslagene som en anbefaling af, hvilke idéer Lokaludvalget og Husum ByParks Venner bør arbejde videre med i samarbejde med lokalområdet. Ud over

forslag til kulturelle og sociale aktiviteter i parken, var der fra brugerne af parken ønske om flere fysiske forbedringer, herunder øget belysning, flere affaldsspande og opstilling af en skulptur.

HVAD KUNNE FÅ DIG TIL AT BRUGE PARKEN MERE? SÆT GERNE FLERE KRYDSER

De fleste af dem, der kender til ByParkens eksistens har blot passeret parken. Undersøgelsen giver et fingerpeg om, hvilke tiltag der kan tiltrække flere folk til parken

Naturpark Utterslev Mose og Naturbyen

Utterslev Mose og Vestvolden er to markante naturområder med stor attraktionsværdi. Områder som er unikke både for dyrelivet og for borgerne. Et bynaturcenter placeret i Husum kan blive en platform for naturformidling og eksperimenter indenfor vand, planter og klima. Og med en naturkampagne vil Lokaludvalget engagere haveejere og beboere omkring mosen i små tiltag for en rigere bynatur.

UTTERSLEV MOSE – SAMMEN OM NATURPARKEN OG BYNATUREN

Utterslev Mose er Københavns næststørste naturområde og en af de allerbedste fuglelokaliteter i København og omegn. Utterslev Mose og Vestvoldens kanal udgør den nordlige del af Københavns ferskvandssystem og det blå element har med sine knap 100 ha vandoverflade en stor betydning for bydelens natur og identitet. Vestvolden er med sine i alt 14 kilometer et af Europas største bygningsværker, og fortidsmindet rummer en værdifuld natur.

Lokaludvalget har været en aktiv spiller på forskellig vis i Teknik- og Miljøforvaltningens arbejde med en helhedsplan for Utterslev Mose. Helhedsplanen indehol-

der et forslag til en naturkampagne, der skal fremme en rigere bynatur i og omkring Utterslev Mose. Kampagnen har et særligt fokus på haveejerne, institutionerne og beboerne i de almene bebyggelser omkring Utterslev Mose. Lokaludvalget vil gerne involvere sig i opgaven med at engagere naboer i at skabe et større naturindhold i deres haver ved at forbedre forholdene for en række udvalgte planter, svampe og dyr. Indsatsen er vigtig, fordi den biologiske mangfoldighed er under pres fra mange sider. Et eksempel er en stigende tendens til at befæste haverne med fliser og etablere græsplæner.

Lokaludvalget vælger at bruge betegnelsen 'naturpark' om Utterslev Mose, en betegnelse, som stammer tilbage fra indvielsen i 1945. På sigt vil det være interessant at indgå samarbejde med Friluftsrådet omkring den nutidige mærkningsordning Danske Naturparker, som har eksisteret siden 2013 og skal mærke områder med natur af særlig regional eller lokal betydning og gode rekreative friluftsmuligheder.

Utterslev Mose såvel som bydelens øvrige vandområder, søer og vandløb lider under en voldsom næringsstofbelastning forårsaget af årtiers udledninger fra kloaknettet. Brønshøj-Husum Lokaludvalg vil arbejde for at disse vandmiljøer lever op til vandrammedirektivets krav om god økologisk tilstand i 2027.

NATURBYEN

Siden 2013 har Brønshøj-Husum Lokaludvalg arbejdet for at etablere et bynaturcenter ved EnergiCenter Voldparken. Naturbyen kalder vi stedet. Med Naturbyen får københavnere et tilbud om aktiv naturformidling tæt på byen. Naturbyen skal være centrum for aktiviteter, der fremmer læring og styrker naturforstå-

Foto: Elzélina Van Melle

else og sundhed. Naturbyens målgrupper er skoleklasser, klubber, børnehaver og vuggestuer, familier, lokalt erhvervsliv og foreninger.

Naturbyen bliver en naturskole i dagtimerne og eftermiddag, aften og weekend bliver den en del af EnergiCenter Voldparken. Bynaturskolen tænkes at have et vandtema. Med udgangspunkt i det omfattende ferskvandssystem i Fæstningskanalen og Utterslev Mose kan børn og unge fra hele kommunen opleve naturformidling med vandlaboratorier, fiskebassiner og få viden om fx spildevand. Lokaludvalget arbejder sammen med Børne- og Ungdomsforvaltningen omkring projektet Copenhagen Global Domes, for at lade naturskolen tage form som en stor drivhusdome. Når naturskolen er lukket, vil domebygningen blive et attraktivt rum for udstillinger, foredrag, mindre koncerter, workshops og foreningsaktiviteter. Domen vil som en del af EnergiCenter Voldparken kunne knyttes til stedets økologiske køkken og pop-up café.

Med en placering lige der, hvor Vestvolden møder Utterslev Mose og hvor Tingbjerg møder Husum spiller Naturbyen sammen med udviklingen af Tingbjerg og Husum Nord fra udsatte byområder til attraktive byudviklingsområder.

Forskellige modeller for etablering og drift af Naturbyen skal udvikles i samarbejde med relevante samarbejdspartner. Der kan eksempelvis tilknyttes en naturvejleder fra Børne- og Ungdomsforvaltningen, åbne værksteder i samarbejde med lokale virksomheder, en skovhjelperordning, og ikke mindst er det målet at udvikle frivilligkulturen omkring Naturbyen endnu mere.

LOKAL INVOLVERING

Både arbejdet med at få Naturbyen til at vokse frem og kampagnen for en rigere bynatur handler i høj grad om at involvere borgerne og de lokale foreninger og institutioner.

Selvom Naturbyen endnu ikke eksisterer i sin færdige, fysiske form, har den allerede fået liv, da aktiviteter vokser frem under paraplyen "Naturbyen". Alene i 2017 gennemfører Lokaludvalget 30 arrangementer i samarbejde med lokale foreninger, organisationer og naturinteresserede borgere. Netværket "Naturbyens Venner" er opstået på Facebook som opfølgning på borgermøder afholdt af Lokaludvalget. Lokaludvalget vil den kommende tid arbejde for at udvikle netværket og involvere interesserede i arbejdet med at etablere Naturbyen.

Netværket "Utterslev Moses Venner" blev faciliteret af Lokaludvalget i 2012 og lever nu sit eget liv. På Facebook deler over 1.200 personer deres oplevelser og aktiviteter i mosen. En hjemmeside samler publikationer, arrangementer og megen anden information om mosen, og et frivilligt naturplejelaug bistår Teknik- og Miljøforvaltningen med at udvikle Utterslev Moses naturkvaliteter. "Utterslev Moses Venner" tjener som casemodel og inspiration for Lokaludvalget til at facilitere lignende borger- og interessegrupper, som kan engagere sig i indsatser og emner lokalt.

Som led i arbejdet med en helhedsplan for Utterslev Mose og bydelsplanen gennemførte Lokaludvalget og Teknik- og Miljøforvaltningen dels en stor konference med deltagelse af 150 borgere, interessenter og embedsmænd og dels en kampagne i samarbejde med

organisationen TAG DEL, kaldet 'Fremtidens mose'. Med TAG DELs internetbaseret værktøj designet til at stille udfordringer og give plads til konkrete forslag, blev der på en workshop og i et efterfølgende forløb givet omkring 50 forslag til, hvordan der kan skabes en rigere natur i Utterslev Mose, og hvordan mosen kan blive mere attraktiv for besøgende samt kan fungere som social løftestang.

Mange af forslagene fra den digitale inddragelse involverer igangsættelsen eller videreudviklingen af forskellige former for laug så som naturplejelaug, fårelaug og kogræsserlaug. Med etableringen af sådanne frivillige arbejdsfællesskaber kan man få løst en konkret udfordring, som fx tilgroede overdrev og enge, og samtidig skabe tilbud til ensomme, stressramte eller depressionsramte borgere, der oplever at indgå i et fællesskab og udføre en meningsfyldt opgave.

Foto: Kurt Lønstrup

Tingbjerg-Husum – et byområde i udvikling

Som led i Tingbjerg-Husum Byudviklingsstrategi vil Københavns Kommune udvikle området til en grøn og åben boligby og Ruten til et nyt bystrøg. Lokaludvalget vil i de følgende år arbejde med, hvordan Tingbjerg – især Ruten – bliver et endnu bedre sted at bo og være, samt hvordan Bystævneparken planlægges som et nyt attraktivt boligområde. Lokaludvalgets arbejde supplerer og støtter op om kommunens og boligforeningernes fokus på nye attraktive boliger og trafikforbindelser, idet Lokaludvalget har særligt fokus på også at etablere funktioner og faciliteter, som skaber liv, livskvalitet og fællesskaber.

SENIORBOFÆLLESSKABER

Bofællesskaber og i det hele taget byggeri og byrum, som appellerer til fællesskaber, er væsentligt at indtænke i omdannelsen af Ruten. Seniorbofællesskaber tiltrækker mennesker, som er interesseret i deres nærmiljø og som kan forventes at tage del i lokalt forenings- og aktivitetsliv. Det vil betyde en saltvandsindsprøjtning til den nuværende beboersammensætning. Nybyggede seniorbofællesskaber kan være et attraktivt alternativ for aktive, ressourcerstærke ældre, som vil forlade deres nuværende bolig for at leve den

tredje alder i et bofællesskab. Det sociale fællesskab, som naturligt opstår når beboerne mødes i fællesfaciliteterne, skaber et socialt sikkerhedsnet for den enkelte med øget livskvalitet og mindre risiko for ensomhed til følge. Potentielt kan boformen reducere behov for kommunens hjælp i alderdommen. Når ældre borgere fraflytter deres nuværende bolig, gøres der samtidig plads til nye borgere i bydelen. Som en af modeljerne for etablering af seniorbofællesskaber i bydelen, arbejder Lokaludvalget sammen med boligselskaberne KAB/FSB og en interessegruppe omkring etablering af et alment seniorbofællesskab på Store Torv, hvor der er flere mulige byggefeltter.

”Depression, sorg og ensomhed kan være lige så begrænsende som fysiske funktionstab. Kommunen vil hjælpe til at dyrke interesser og komme ind i fællesskaber for at forebygge ensomhed. Et aktivt medborgerskab øger livskvaliteten og virker forebyggende i forhold til ensomhed, fysisk og psykisk sygdom.”

Foto: Kurt Lønstrup

”København skal byde på et bredt udvalg af boliger for ældre. Kommunen skal blive bedre til at understøtte private initiativer til udvikling af nye boligformer for ældre.”

- Københavns Kommunes
Ældrepolitik ”Lev stærkt”

Med afsæt i kommunens ældrepolitik mener Lokaludvalget, at seniorbofællesskaber vil medvirke til at give en seniorgruppe livskvalitet og meningsfulde fællesskaber. Vi finder det oplagt, at Københavns Kommune indgår et samarbejde med boligorganisationerne og andre udviklere omkring placering af seniorbofællesskaber på Ruten og de nødvendige supplerende kvoter for almene boliger. Seniorbofællesskaber harmonerer desuden med Kommuneplan 2015, hvor en målsætning om etableringen af særlige boformer er indskrevet.

Arbejdet med at bane vejen for seniorbofællesskaber på Ruten er sket i samarbejde med en interessegruppe af seniorer. Lokaludvalget har med tre borgermøder og andre møder med interessenter undersøgt muligheder og overvejer også Bystævneparken som mulig placering for et seniorbofællesskab.

ET HELHEDSORIENTERET LÆGEHUS

I Tingbjerg lukkede den sidste lægepraksis i 2015, og siden da har beboerne ikke haft lokal adgang til lægehjælp. Det gør det vanskeligt at bekæmpe uligheden i sundhed. Da Brønshøj-Husum er kategoriseret som et af regionens sårbare områder i forhold til lægedækning, er der fra de relevante parter særlig opmærksomhed på at finde løsninger på lægemanglen i bydelen. I 2017 lykkes det forhåbentlig Region Hovedstaden at rekruttere to læger til at dække behovet for læger i Tingbjerg. Det er planen at lægepraksissen skal etableres på Midtfløjene.

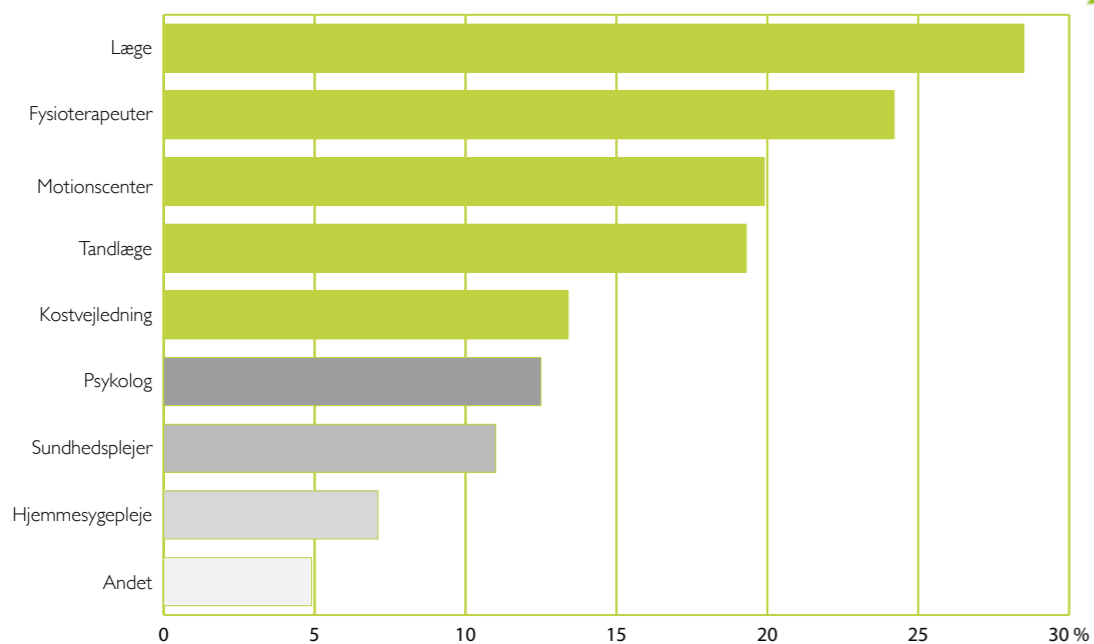
Det har vist sig nødvendigt at tænke nyt og lave ambitiøse, tværgående tiltag for at komme problemet med at rekruttere og fastholde praktiserende læger i Tingbjerg til livs. Lokaludvalget er fortaler for at indtænke de to læger i et nyt ambitiøst tværfagligt lægehus på Ruten, Store Torv. Et lægehus er et af Lokaludvalgets bud på en ønskværdig udadvendt servicefunktion på Ruten. Lægehuset kan indeholde flere sundhedsrelaterede funktioner, som understøtter en helhedsorienteret tilgang til sundhed og trivsel. Der vil være tale om både offentlige og private sundhedstilbud. Et lægehus vil tjene flere formål. Det kan være en vej til

at forbedre sundhedsprofilen i Tingbjerg-Husum. Desuden kan et lægehus ses som en attraktion, der kan tiltrække borgere fra andre kvarterer i bydelen og fra andre bydele, som vil have et ærinde i Tingbjerg. Øget trafik og gennemstrømning af mennesker giver liv og tryghed.

Realiseringen af et helhedsorienteret lægehus forudsætter et unikt samarbejde mellem Region Hovedstaden, Københavns Kommune og boligforeningerne KAB, SAB og FSB.

Med afsæt i kommunens sundhedspolitik mener Lokaludvalget, at etablering af et lægehus i Tingbjerg kan være en vej til bekæmpelsen af ulighed i sundhed i et af Københavns udsatte byområder. En vifte af sundhedstilbud i et sådant hus kan understøtte en bred tilgang til sundhed og trivsel og sikre tilbud i nabolaget til de borgere i Tingbjerg, som har en dårlig sundhedstilstand.

VIL NOGLE AF FØLGENDE FUNKTIONER (I ET LÆGEHUS) VÆRE INTERESSANTE FOR DIG?

Undersøgelsen i Borgerpanelet kan give et fingerpeg om, hvilke sundhedsfaciliteter, der kan tiltrække borgere fra resten af bydelen til Tingbjerg

”Københavns Kommune vil gennem hele borgerens livsforløb, og på tværs af kommunen, almen praksis og hospitaler, sikre særlig støtte og opfølgning til de, som har de største udfordringer.”

”Kommunen vil gennem samarbejde og partnerskaber gøre tingene på en ny og anden måde.”

”Københavns Kommune vil styrke den sammenhængende sundhedsindsats, koordinering på tværs af Region Hovedstaden, praktiserende læger og kommunen, indgå forpligtende aftaler med Region Hovedstaden og almen praksis.”

- Københavns Kommunes sundhedspolitik ”Nyd livet, københavnere”

CRICKET OG ANDEN SPORT

Byudviklingsstrategien vil ændre Tingbjerg til et grønt og åbent byområde. Mod vest i området findes Tingbjerg Idrætsanlæg som det omkransende grønne islæt. Sports- og idrætsfaciliteter er ikke umiddelbart en del af Byudviklingsstrategien. Men Lokaludvalget mener, at bevægelsesfaciliteter og sportslige mødesteder er væsentlige for at sikre det gode liv i et omdannet kvarter. Cricketklubben, som holder til i den nordlige del af Tingbjerg Idrætsanlæg, har som ny forening i løbet af de seneste år fået flere hundrede medlemmer og holder til på et areal uden klubhus og med en græsbane, som er plaget af vand- og sumpproblemer. Lokaludvalget arbejder sammen med Copenhagen Cricket Club og Kultur og Fritid Nord for at få etableret et multifunktionelt klubhus ved Tingbjerg Idrætspark og for at få renoveret spille- og aktivitetsbanen. Opgraderede inde- og udefaciliteter kan bruges både af cricketklubben og af andre brugergrupper. Dette vil give flere borgere både i Tingbjerg og i resten af byen et nyt rum til fysisk udfoldelse og en ramme for etablering af tværgående aktiviteter og samarbejder.

Cricketklubben har selv fostret idéen og projektet er forankret hos dem. Lokaludvalget ønsker at støtte op om idéen og om foreningen, der i høj grad gør en positiv forskel i et af kommunens udsatte byområder.

Lokaludvalgets indsats supplerer og støtter op om Byudviklingsstrategiens fokus på nye attraktive boliger og trafikforbindelser, idet Lokaludvalget har fokus på også at etablere funktioner og faciliteter, som skaber liv, livskvalitet og fællesskaber. Opgraderede og velfun-

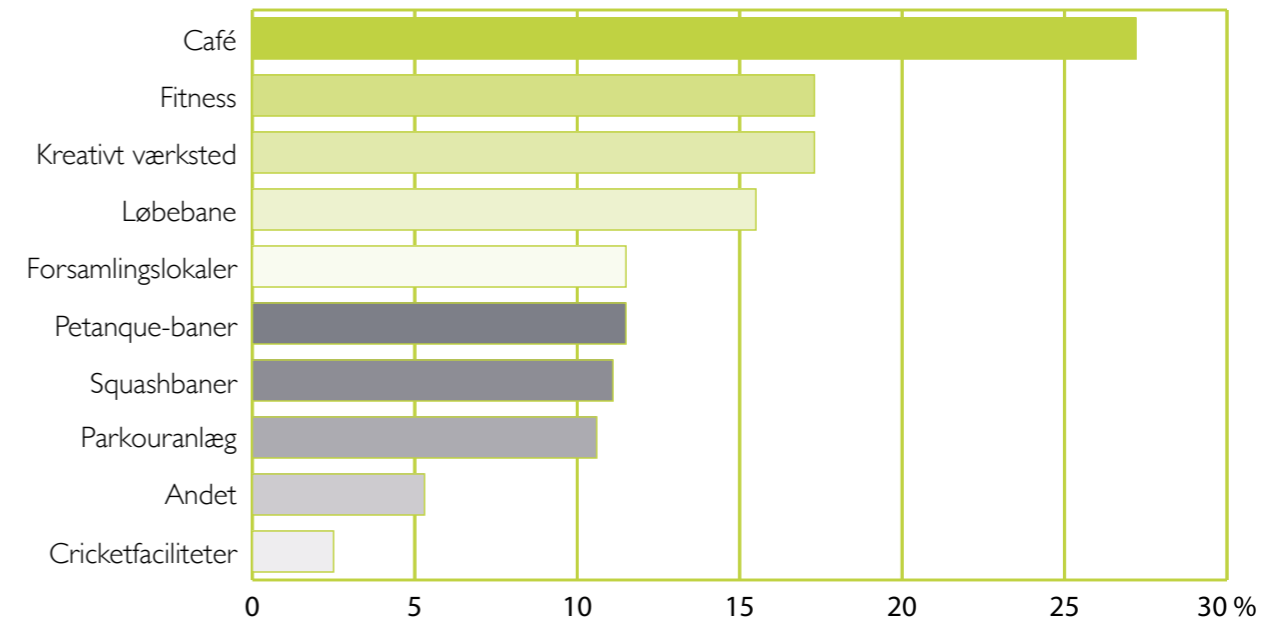
gerende sportsfaciliteter peger ind i Lokaludvalgets og bydelsplanens vision om en sund og levende bydel.

Borgere, som Lokaludvalget har involveret i forslaget om sportsfaciliteter i Tingbjerg, er generelt positivt stemt. Et velbesøgt dialogmøde i januar 2017 med deltagere primært fra Tingbjerg og cricketklubben tilsluttede sig projektet og foreslog en bred vifte af mulige funktioner, primært sportslige muligheder, men også alt fra folkekøkken til foreningshus.

"Når Københavns Kommune bygger, skal der tænkes på tværs af sektorerne, så vi skaber faciliteter, der kan bruges af mange brugergrupper, og på den måde økonomiserer med plads og anlægsomkostninger. Både nye og eksisterende kultur- og fritidsfaciliteter skal derfor ligeledes fokusere på at kunne bruges på tværs af generationer - fra de helt unge til de ældre borgere."

- Københavns Kommunes Kultur- og Fritidspolitik 2016-2019

ER DER NOGLE AF FØLGENDE FACILITETER, DU VIL VÆRE INTERESSERET I AT BRUGE I FORBINDELSE MED ET NYT KLUBHUS OG UDEAREALER FOR CRICKETKLUBBEN?

BYSTÆVNEPARKEN

Bystævneparken er også del af den nye grønne, aktive og åbne boligby som Københavns Kommune med Tingbjerg-Husum Byudviklingsstrategi vil udvikle. Bystævneparken forener Vestvoldens landskabskvaliteter med bylivet omkring Frederikssundvej. Det indebærer, at de nuværende plejeboliger nedrives og der bygges nye familieboliger, plejeboliger, ungdomsboliger og institutioner. Arbejdet med at sikre en god byudvikling i Bystævneparken foregår de kommende år og har lange udviklingsperspektiver.

Lokaludvalgets arbejde supplerer og støtter op om kommunens fokus på nye attraktive boliger og trafikforbindelser. Vi ønsker, at der etableres funktioner og faciliteter, som skaber liv, tryghed, livskvalitet og fællesskaber. Som en af modellerne for etablering af seniorbofællesskaber i bydelen, vil Lokaludvalget undersøge om der kan etableres et seniorbofællesskab i Bystævneparken som del af en udviklers private boligbyggeri.

DE NÆSTE SKRIDT I DEN LOKALE DIALOG OG INVOLVERING

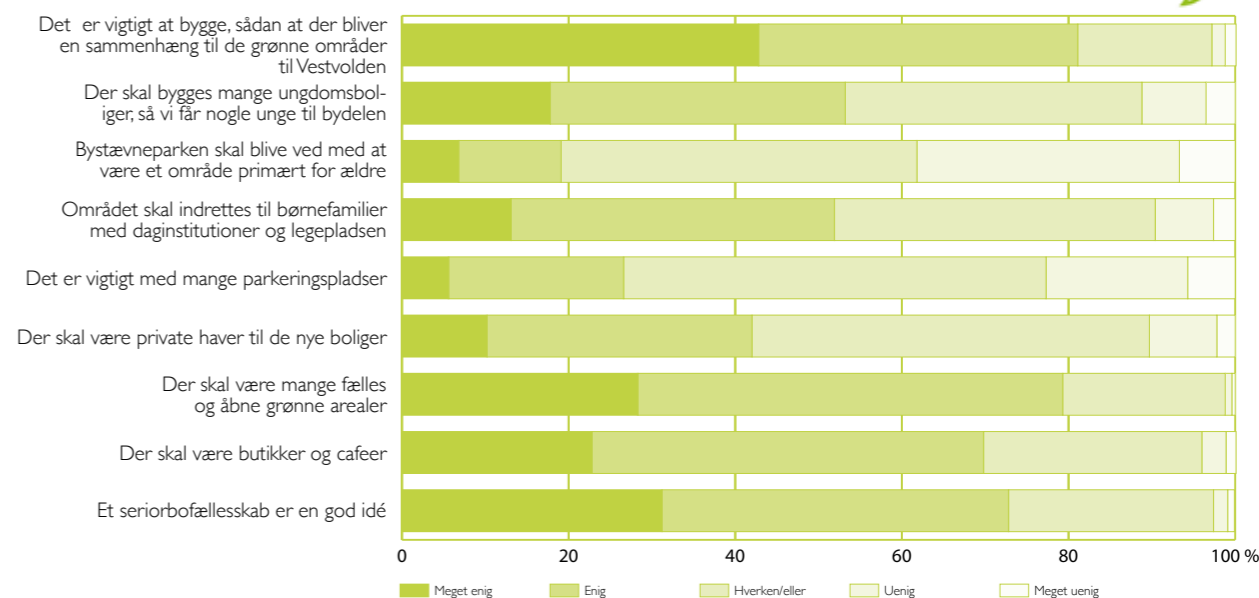
Lokaludvalget har fokus på at sikre, at der sker løbende borgerinddragelse i kommunens byudvikling i Tingbjerg og Bystævneparken. Det er væsentligt, at hele bydelen og byen inddrages i den fremtidige udvikling af byområdet.

Lokaludvalget vil sammen med Teknik- og Miljøforvaltningen invitere til de borgermøder, som lovmæssigt knytter sig til udarbejdelsen for de to lokalplaner for hhv. Lille Torv og Store Torv på Ruten og senere lokalplanen for Bystævneparken.

Lokaludvalget vil igangsætte andre dialogaktiviteter, som supplerer borgermøderne i relation til lokalplanlægningen: Hvad angår Ruten og Tingbjerg vil Lokaludvalget i 2017-18 afholde et dialogarrangement, hvor vi får forskellige perspektiver på den planlagte og ønskede omdannelse i Tingbjerg.

For udviklingen af Bystævneparken vil Lokaludvalget ligeledes i 2017-18 afholde et dialogarrangement, gerne i samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltningen, med perspektiver på byudviklingen fra eksperter og politikere. Efter dette møde er det planen at nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse fra interesserede borgere, eksperter og lokaludvalgsmedlemmer. Arbejdsgruppen skal formulere et sæt principper for, hvordan man gerne ser at Bystævneparken udvikles.

HVOR ENIG ER DU I FØLGENDE UDSAGN OM BYSTÆVNEPARKEN?

Tilkendegivelserne fra Brønshøj-Husum Borgerpanel kan tjene som inspiration, når en arbejdsgruppe skal formulere forslag til principper for udvikling af Bystævneparken

Det arbejder Lokaludvalget også med

Udover de allerede beskrevne indsatsområder, arbejder Lokaludvalget også med en række andre større eller mindre fokusområder og projekter. Bydelsplanen, den årlige arbejdsplan samt nedenstående projekter tegner et samlet billede af Lokaludvalgets arbejdsfelt og udviklingsplaner for bydelen.

CYKELSTIER OG GRØN MOBILITET

Lokaludvalget arbejder for at forbedre forholdene for cyklisme i bydelen gennem aktiv deltagelse og fremskyndelse/igangsætning af cykelstiprojekter. I de kommende år er der fokus på cyklisters forhold på følgende lokaliteter: Vestvoldsruten, Frederikssundsvej, Gadelandet, Åkandevej og Frederiksberggruten (grøn cykelrute). Desuden følger Lokaludvalget etableringen af Husumforbindelsen.

Husumforbindelsen skaber med sine 2,5 km en forbindelse mellem Tingbjerg, det nordlige og det sydlige Husum. Fra Tingbjerg krydser cykel- gangforbindelsen Vestvolden via en ny bro og følger Kobbelvænget til Frederikssundsvej og videre ad Korsager Alle til tun-

nellen under S-banen ved Åvendingen, ad Korsager Allé, Smørumvej og Karlslundevej til Husum Skole/ Husumparken. Projektet er finansieret, og arbejdet skulle være afsluttet i 2016, men anlægsstart er blevet forsinket gentagne gange og er senest udskudt til efteråret 2019.

OFFENTLIG TRAFIK

Der arbejdes på, at bydelen generelt bliver bedre betjent af den offentlige trafik, dvs. både busser og skinnebåren trafik. Lokaludvalget har opmærksomhed på linjeføringer, frekvens, forbindelser og byrum ved stoppesteder. Lokaludvalget arbejder for en metro til bydelen, da det vil give den bedste trafikbetjening. Med den planlagte byudvikling i Tingbjerg-Husum kan passagergrundlaget forudses at blive større over tid. Lokaludvalget er repræsenteret i kommunens følge-gruppe for letbanen på Frederikssundsvej, og vil fortsat deltage konstruktivt i borgerinddragelsen, hvis det besluttes at etablere en letbane på Frederikssundsvej.

Hvad angår busbetjeningen af lokalområdet, så er det Lokaludvalgets interesse at ingen kvarterer bliver glemt eller udeladt, og at skift og forbindelser er gennemtænkt, når busnet og linjeføringer tilpasses. Lokaludvalget har indsendt sit hørings svar vedr. Movias Trafikplan 2016 hvad angår det strategiske busnet. Næste skridt i trafikplanen er omlægning af lokalbusserne, hvor Lokaludvalget også vil give sine anbefalinger og ønsker med. Højklasset busløsning blev anlagt på Frederikssundsvej i 2015-16. Lokaludvalget vil i de kommende år følge op på, hvad busløsningen kom til at betyde for trafik, fremkommelighed, parkeringspladser og Frederikssundsvej som handelsstrøg. I den forbindelse er der blandt andet fokus på måling af trafikken på Frederikssundsvej og på opfølgning på nedlagte busstoppesteder.

SKYBRUDSHÅNDTERING OG LOKAL-AFLEDNING AF REGNVAND (LAR)

Lokaludvalget vil følge og understøtte udviklingen indenfor klimatilpasning, fx ved at afholde erfaringsudvekslingsmøder mellem interesserede grundejerforeninger og boligforeninger om skybrudssikring, om tilskudsordninger og koordinering mellem parterne. Lokaludvalget vil gerne arbejde for en større koordinering omkring de projekter, som grundejerforeningerne og kommunen har i støbeskeen. Der skal også skabes større klarhed over de tidsplaner, rammebetingelser og finansieringsmuligheder der findes.

BEVAR VILLAKVARTERERNE

Villakvartererne i Brønshøj og Husum har kendetegn, som vi gerne vil bevare. Lokaludvalget ønsker at sætte fokus på villakvarterernes kvaliteter og er bekymret over tendensen til fortætning af villakvartererne, når der fx bygges højere, tættere eller større på villagrundene. Når boligejere eller kommunen selv får dispensation fra gældende servituttil at bebygge ejendomme og byggegrunde med større huse, så bygges der tættere på bekostning af lys, luft og grønne områder i villabyen. Det er langt fra altid at naboerne har ret til at blive hørt. I de områder, hvor der ikke er en lokalplan, sker der ikke automatisk offentlig høringsproces.

Vi ønsker ikke at der skal ske en systematisk forandring af villakvarterernes karakter som grønne lommer i København på grundlag af administrative dispensationer og fortætning. Lokaludvalget vil gerne, eventuelt i samarbejde med andre lokaludvalg som har villaområder, sætte fokus på denne problematik og praksissen omkring dispensationer.

ÅBEN SKOLE OG KREATIVE FRITIDSTILBUD

I Brønshøj-Husum har vi fem folkeskoler, der inden for de sidste år er blevet eller er ved at blive renoveret. Skolerne får flotte nye rammer, som både kan håndtere og rumme skolereform og nye lokale samarbejder. I fortsættelse af Lokaludvalgets udviklingsprojekt i 2014 omkring bydelsambassadører i skolernes 8. klasser og tidlige erfaringer med skolereformens Åben-Skole-element, er det væsentligt for Lokaludvalget, at skolerne i bydelen åbner sig mod deres lokalområde. Det kan ske både via skolebestyrelserne men også ved aktivt at arbejde med at udvide samarbejdet mellem skolerne og de mange foreninger og det lokale erhvervsliv.

Foreningen MusikAlliancen er et rigtig godt eksempel på et lokalt forankret samarbejde mellem skole og lokalområde. MusikAlliancen er skabt på initiativ af forældre, professionelle musikere, skolefolk, musikforskere og amatørmusikere og arbejder på fuld kraft med at få skabt et levende musikmiljø i samarbejde med de lokale folkeskoler. Lokaludvalget vil gerne støtte lignende initiativer. Det vil være interessant at støtte lokale kræfter i at etablere eksempelvis en lokal musik- og billedskole, som det kan opleves eksempelvis i Gladsaxe og andre omegnskommuner.

Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler

Lokaludvalgets puljemidler fordeles så størstedelen af pengene kan søges af bydelens aktive til at realisere lokale projekter, og de resterende midler bruges til Lokaludvalgets egne projekter, eksempelvis borgerdialog, høringer og formidling af Lokaludvalgets arbejde.

BORGERRETTEDE PROJEKTER IGANGSAT AF LOKALUDVALGET OG SAMARBEJDSPARTER

Lokaludvalget vedtager hvert år en arbejdsplan, som er struktureret efter de fem hovedopgaver i det kommissorium for lokaludvalgenes arbejde, der er vedtaget af Borgerrepræsentationen. Dette er med til at sikre den strategiske dimension i vores arbejde.

Lokaludvalget afholder enkelte årligt tilbagevendende arrangementer, eksempelvis Kulturdag og julekoncert i Vandtårnet. Disse arrangementer har til formål at skabe netværk og bliver til i samarbejde med lokale foreninger, institutioner og borgere. Desuden bidrager arrangementerne til at gøre Brønshøj-Husum til en levende bydel ved at samle bydelens beboere omkring en fælles oplevelse.

Foto: Christine Louw Nielsen

BYDELSPULJEN: BORGERNES IDÉER – BORGERNES PULJE

Lokaludvalgets Bydelspulje har til formål at støtte tværgående, bydelsrelaterede, dialogskabende og netværksdannende aktiviteter for borgere og brugere i bydelen. Når Lokaludvalget beslutter, hvilke projekter der skal have støtte, sker det ud fra en række kriterier:

Lokaludvalget støtter aktiviteter som er med til at udvikle bydelens miljø- og naturmæssige kvaliteter, det sociale og kulturelle liv samt bidrager til at gøre Brønshøj-Husum kendt som en attraktiv bydel at bo og leve i. Puljens midler skal også gå til at øge borgernes demokratiske involvering og indflydelse og samle borgere i aktiviteter på tværs af etablerede fællesskaber. Aktiviteter og arrangementer skal være lokalt forankrede og bydelsrettede. Aktiviteten skal i udgangspunktet være båret af lokale kræfter, det være sig lokale borgere, foreninger eller institutioner. Lokaludvalget lægger desuden vægt på, at der er offentlig adgang for alle til arrangementet. Det er positivt, hvis der er en væsentlig grad af frivilligt engagement i arrangementerne og at aktiviteten er arrangeret i samarbejde mellem flere aktører. Aktiviteternes mangfoldighed er også vigtig for Lokaludvalget. Vi ser gerne, at der er geografisk spredning i bydelen i de arrangementer, der får tilsagn. Målgrupperne i de arrangementer, der får tilsagn, skal også gerne afspejle bydelens aldersmæssige, etniske og kønsmæssige sammensætning.

Forvaltningernes høringssvar til bydelsplanen

Lokaludvalgenes bydelsplaner har været i forvaltningshøring i kommunens syv forvaltninger. Formålet med bydelsplanerne er, at de både skal være et visionspapir for det enkelte lokaludvalg og en måde at omsætte centralt besluttede politikker og målsætninger fra Københavns Borgerrepræsentation til virkelighed. Samtidig skal bydelsplanerne være en mulighed for Borgerrepræsentationen og kommunens forvaltninger til at få inspiration fra bydelene til overordnede politikker og konkrete løsninger. Forvaltningernes høringssvar skal understøtte dette. Høringssvarene har derfor fokus på at påpege de ideer og tanker, som forvaltningerne finder interessante og evt. oplagte at arbejde videre med, samt på at påpege, hvis bydelsplanerne indeholder forslag, der strider mod kommunens centralt besluttede politikker og målsætninger. Forvaltningerne har ikke kvalificeret økonomi i projektforslag medmindre andet konkret fremgår.

Forvaltningernes høringssvar giver en vurdering af:

- Nye ideer /forslag der i høj grad understøtter vedtagne planer og politikker, som forvaltningen derfor vil arbejde videre med.
- Visioner/ forslag der allerede arbejdes på i forvaltningen, og som naturligt indpasses heri.
- Stillingtagen i øvrigt til forslag og ideer i bydelsplanerne.
- Desuden påpeges hvis ideer/ ønsker er i modstrid med politikker og planer, der er vedtaget i Borgerrepræsentationen.

Flere forvaltninger har en række generelle bemærkninger til bydelsplanerne. De generelle bemærkninger fra forvaltningerne er samlet i et særskilt notat, der vedlægges som bilag til indstillingen til Borgerrepræsentationen den 12. okt. med godkendelse af bydelsplanerne. De konkrete høringssvar fra forvaltningerne til de enkelte bydelsplaner er indarbejdet i nedenstående kapitel.

HØRINGSSVAR FRA ØKONOMIFORVALTNINGEN

Bydelsplanen for Brønshøj-Husum beskriver lokaludvalgets vision om Brønshøj-Husum som en levende, sammenhængende, grøn, sund og tryk bydel – en vision, som er i overensstemmelse med målsætningerne i Kommuneplan 2015, og som Økonomiforvaltningen bakker om.

Økonomiforvaltningen finder det positivt, at lokaludvalget støtter op om den byudviklingsstrategi for Tingbjerg-Husum, som kommunen har udarbejdet i samarbejde med de almene boligselskaber i området. Ligeledes sætter forvaltningen stor pris på, at lokaludvalget ønsker at tage aktiv del i det videre arbejde med udviklingen af både Tingbjerg og Bystævneparken.

Hvad angår de næste skridt i udvikling af Bystævneparken vil Økonomiforvaltningen gerne i tidlig dialog med lokaludvalget om de foreliggende rammer og vilkår for udarbejdelse af en revideret helhedsplan for indretning af området. Økonomiforvaltningen vil også gerne i dialog om inddragelse af udvalget i forbindelse med selve udarbejdelsen af helhedsplanen.

I forbindelse med udviklingen af Ruten finder lokaludvalget det vigtigt, at der indarbejdes bofællesskaber, herunder seniorbofællesskaber. Økonomiforvaltningen finder det positivt, at lokaludvalget har fokus på byggeri og byrum, der appellerer til fællesskaber i Tingbjerg, da det både er i overensstemmelse med byudviklingsstrategien og kommuneplanens målsætning om at skabe en sammenhængende by, hvor københavnernes møder hinanden på tværs af økonomiske, sociale og kulturelle baggrunde. Dog skal det bemærkes, at byudviklingsstrategien sigter mod, at nybyggeri i Tingbjerg skal være ejer- eller andelsboliger, og ikke alment, som det angives i forbindelse med det foreslåede seniorbofællesskab.

Lokaludvalget foreslår, at der etableres et tværfagligt lægehus på Ruten. Økonomiforvaltningen finder, at et lægehus vil være i overensstemmelse med de bystrategiske ambitioner for byliv på Ruten, såfremt lægehuset indrettes med en aktiv stueetage, hvor der også er aktivitet efter klokken 16.

Økonomiforvaltning værdsætter, at det i bydelsplanen anerkendes, at der fortsat skal arbejdes med tryghed i Brønshøj-Husum. Dette støtter op om Økonomiforvaltningens- og Tingbjerg-Husum Partnerskabets fokus på at øge trygheden i bydelen.

HØRINGSSVAR FRA TEKNIK- OG MILJØFORVALTNINGEN

Kommunen har endnu ikke truffet beslutning om, hvorvidt man vil yde støtte til opførelse af almene seniorbofællesskaber i Tingbjerg. Kommunen støtter typisk ikke opførelsen af nye almene boliger i områder med en stor koncentration af almene boliger. Men i takt med at der nås større klarhed omkring, hvilken forandring Tingbjerg-Husum byudviklingsstrategien vil medføre i boligudbuddet i og omkring Tingbjerg, kan det dog være, at kommunen i højere grad vil støtte opførelse af nye almene boliger som anderledes boformer i området. Vi kan i den forbindelse henvise til følgende uddrag af samarbejdsaftalen om Tingbjerg-Husum byudviklingsstrategien mellem Københavns Kommune, fsb og SAB fra 2016:

"I tilfælde af nedlæggelse af almene boliger afsøger Københavns Kommune mulighederne for, at boligorganisationerne får mulighed for nybyggeri i et tilsvarende omfang i eller udenfor området. Nyt alment byggeri i Tingbjerg-Husum varetages af de eksisterende boligorganisationer i det omfang byggeriet helt eller delvist planlægges bygget på deres matrikler. Der forventes primært nybyggeri af almene plejeboliger, samt private boliger."

Bydelsplanens vision om en levende, sammenhængende, grøn, sund og tryk bydel virker velgennemtænkt, og de foreslåede indsatser, der skal understøtte dette, virker hensigtsmæssige og velovervejede. Teknik- og Miljøforvaltningen vil så vidt muligt medvirke til at understøtte de foreslåede tiltag blandt andet i forbindelse med implementering af skybrudsplanens projekter i byrummet. Teknik- og Miljøforvaltningen bemærker, at lokaludvalgets dialogaktiviteter fint supplerer processen for udarbejdelse af lokalplan for Bystævneparken.

HØRINGSSVAR FRA KULTUR- OG FRITIDSFORVALTNINGEN

Der blev i Budget 2017 afsat 500.000 kr. til åbning af Brønshøj Vandtårn for kulturelle aktiviteter. Kultur- og Fritidsforvaltningen er i øjeblikket i dialog med de relevante myndigheder og øvrige forvaltninger med henblik på at realisere den politiske beslutning.

HØRINGSSVAR FRA BØRNE- OG UNGDOMSFORVALTNINGEN

I bydelsplanen beskrives Børne- og Ungdomsforvaltningens samarbejde med lokaludvalget omkring etableringen af en domebygning som led i forvaltningens bynatursko-lestrategi.

Børne- og Ungdomsforvaltningen bemærker hertil, at forvaltningen arbejder løbende på at leve op til kommunens målsætninger for bæredygtighed og bynatur. Bydelsplanen påpeger samtidig et ønske om, at skolerne i bydelen åbner sig mod deres lokalsamfund. Det kan ske både via skolebestyrelserne men også ved aktivt at arbejde med at udvide samarbejdet mellem skolerne og de mange foreninger og det lokale erhvervsliv.

Børne- og Ungdomsforvaltningen støtter op om en øget anvendelse af kommunale faciliteter på tværs af forvaltningsområder hen over dagen, herunder også åbne skoleaktiviteter og samarbejder mellem skole, erhverv og foreninger.

HØRINGSSVAR FRA SUNDHEDS- OG OMSORGSFORVALTNINGEN

Det er positivt, at bydelsplanen har særligt fokus på udfordringen med lægedækningen i området. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen ønsker at understøtte de nye læger i Tingbjerg med socialrådgiver og tæt samarbejde med de lokale sundhedsaktører. Forvaltningen er positiv overfor tanken om et tværfagligt lægehus på Ruten, der kan rumme flere funktioner, som for eksempel tandlæge og fysioterapeuter. Forvaltningen mener imidlertid ikke, at der er behov for at opføre egentlige sundhedshuse med kommunale forebyggelsestilbud. Det er samtidigt vigtigt at holde sig for øje, at hele området er udfordret i forhold til lægedækning, og det skal bemærkes, at det generelt er en stor udfordring at finde velegnede lokaler til større praksisfællesskaber i Brønshøj/Husum.

Ligeledes er Sundheds- og Omsorgsforvaltningen enige i, at (senior)bofællesskaber kan være med til at forny og berige bydelen. Både Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Økonomiforvaltningen og de respektive borgmestre er løbende i dialog med de almene boligselskaber og private aktører om etablering af bofællesskaber og andre alternative boformer.

HØRINGSSVAR FRA SOCIALFORVALTNINGEN

Socialforvaltningen ser positivt på bydelsplanens fokus på inddragelse i områder med sociale problemer med henblik på at styrke sundhed, tryghed og den sociale sammenhængskraft. Ønsket om at oprette et lægehus i Tingbjerg med diverse sundhedstilbud for at understøtte bekæmpelsen af ulighed i sundhed i de udsatte byområder er et spændende initiativ i forlængelse heraf.

Lokaludvalget har også opmærksomhed på forebyggelse af ungdomskriminalitet og psykisk sundhed, herunder ensomhed og netværk. Dette er emner og målgrupper, som tænkes ind i flere af bydelsplanens kommende indsatser, for eksempel inddragelse af psykisk sårbare i udviklingen af bydelens naturområder – ved deltagelse i diverse laug. Socialforvaltningen ser positivt på disse opmærksomhedspunkter samt på lokaludvalgets ønske om, at samarbejde med kommunens initiativer i de udsatte byområder.

HØRINGSSVAR FRA BESKÆFTIGELSES- OG INTEGRATIONS- FORVALTNINGEN

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen anbefaler generelt til alle lokaludvalg, at de arbejder med målene i forvaltningens Vision 2020 samt Integrationspolitikken 2015-2018.

